

ÖLÜ VE ÖLÜMLE İLGİLİ ANLATILAR KATALOĞU -X-

*Nevzat GÖZAYDIN**

Yirmi yıllık bir yayın faaliyeti sonunda Türkiye'deki çeşitli derleme çalışmalarım ile öğrencilerimin talimatlarım doğrultusunda derleyip getirdikleri ve kendi arşivimde toplanan anlatılardan burada bir bölümünü daha yayınlamak için bazı eksikleri tamamlamış olacağım. Bundan önce yayınladığım dokuz yazı içinde toplam 443 anlatı bulunmaktadır. Okuyucularımızın farklı yerlerde bastırılan bu anlatıları toplu halde en azından bibliyografik künyeleriyle görmeleri için listeyi aşağıda sunmak istiyorum:

1. Türk Folklor Araştırmaları – Kültür Bakanlığı yayınları, Ankara, 1984, s. 97-118
2. Türk Folklorunda ve Halk Edebiyatında Yeni Görüşler, Konya, 1985, s.263-279
3. Türk Folklor Araştırmaları – Kültür Bakanlığı yayınları, Ankara, 1985/2, s.49-82
4. İletişim/Basın Yayın Yüksek Okulu Dergisi, Sayı:6, 1984, Ankara, 1986, s. 79-157

Türkoloji Dergisi, DTCF yayını, c.9, Ankara, 1991, s.23-42

5. Türkoloji Dergisi, DTCF yayını, c. 10, Ankara, 1992, s.39-61
6. Prof. Dr. Şükrü Elçin Armağanı, TKAE yayını, c.29, Ankara, 1993, s.139-152
7. Türkoloji Dergisi, DTCF yayını, c.XX 11, Ankara, 1993, s. 101-134
8. Prof. Dr. Zeynep Korkmaz Armağanı, TDK yayını, Ankara (baskıda)

Bu kataloğun (A) harfinden başlayan motif sıralamasını yazılarımın birkaçında tekrar ettiğim gibi, en son 2004 yılında çıkacak olan (9) numaralı künyede de geniş bir biçimde aktardım. Bu bakımdan burada yeniden kataloğun tamamını vermeyeceğim.

Derlenen metinlerin tamamı derleme tekniklerine uygun olarak yazıya geçirilmiştir. Kaynak kişi künyeleri de metinlerin sonunda yer almaktadır. Metin başlarında gösterilen harfler ve anlatı sayısına göre kaynak kişilerin künyeleri topluca görülebilecektir.

* Prof. Dr., Ankara Üniv., Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

Burada sadece kataloğun A/a ve A/b maddeleriyle B ve R maddelerinde derlenmiş olan anlatılardan bir öbek sunuyorum. Bu maddeleri şu şekilde özetlemek veya içindeki motifleri göstermek mümkündür.

Madde A: Ölünün Başkasına Görünmesi

a. Ölünün görünme biçimi: (Rüyada başka bir kimlik veya kılıkta yahut günahkar olduğuna inanılıyorsa, hayvan olarak görünmesi vb).

b. Ölünün davranış durumu: (Birini, en yakınına ikaz eder veya şeyler tenbihler, karşılıklı konuşma içinde görünür; sevgili, kirve, eş, saygıdeğer bir büyük kişi olarak görünmesi vb.)

Madde B: Ölüm Saati ve Ecelin Gelişi

(Ölüm saatinin yaklaşması veya ecelin gelişinin herhangi bir biçimde anlaşılması, yorumlanması; bunun bir takım ön olaylara bağlanması; aile içinde veya dışındaki kişilere açıklanması vb.)

Madde R: Diğer inanışlar ve uygulamalar:

Bu derlemelerde çok farklı kaynak kişilerden bilgi ve anlatı toplandığından, ağız özelliklerine dikkat edilmemiş, genellikle yazı dilinde metinlerin tespit edilmesine çalışılmıştır. Özellikle son yıllarda ses kayıt cihazının yaygınlaşmasıyla birtakım zorluklar ortaya çıkmış olsa bile, mümkün olduğu kadar, küçük cihazlar kullanılarak seslerin bir bölümü bantlara alınabilmektedir. Ancak, bir birlik sağlanabilmesi amacıyla, bütün anlatıların yazı dilinde aktarılması esası kabul edilmiştir. Arşivimizde bulunan yaklaşık iki bin beş yüz anlatıdan başka, yine zaman zaman derleme çalışmaları sürdürülmektedir. Son yıllarda çok yaygın ve popüler bir anlatı türü olarak araştırmalara konu olan “kent efsaneleri” veya “gezgin efsaneler” arasında da arşivimizdeki anlatıların bir çok benzeri veya varyantı bulunmaktadır. Yaklaşık 1980’lerin başında bu derlemelere başladığımda, henüz ne kent efsanesi ne de gezgin efsaneler kavramları literatürde yer alıyordu. Ancak bu tür efsanelerin yaygınlaşması, dikkatleri hem akademik çevrelerde, hem popüler yayın organlarında ve genel ağ içinde bu efsanelerin daha da hızlı bir biçimde dünyanın dört bir yanına dağılmasına yol açmıştır. Bu konuda doktora öğrencim Çiğdem Kara (bugün Eskişehir Anadolu Üniversitesinde öğretim görevlisi) başarılı bir doktora tezi hazırlamış ve savunmuştur.

Kaynak kişi ile ilgili bilgilerde şu sırayla derleme bilgileri aktarılmıştır:

- c. kaynak kişinin adı ve soyadı, varsa lakabı,
- d. Doğum yeri, tarihi veya yaşı, tahsili, işi,
- e. Anlattığını nerede, kimden, ne zaman ve nasıl duyduğu veya gördüğü,
- f. Derleyenin adı, soyadı, derleme yeri, tarihi.

Bütün bu bilgiler her anlatının sonunda değil, toplu olarak aktarılan metinlerin sonunda verilmiştir. Ancak yukarıdaki sıralama değişmemiştir.

Arşivimdeki anlatıların böylece yaklaşık beş yüz adedi yayınlanmış olmaktadır. Geride daha hiç yayınlanmamış maddeler; söz gelimi, K, L, O ve S maddelerindeki anlatılar, bulunduğu için bütün katalog hakkındaki değerlendirmelere geçmek mümkün olamamaktadır. En azından arşivimdeki anlatıların büyük bir bölümü, %60-70'i yayınlanabilirse, o zaman bütün motifler veya sembollerle ilgili olarak birtakım genellemeler yapmak mümkün olabilecektir. Bu tür geniş bir yayının da zamana ihtiyacı olduğu açık bir gerçektir.

Okuyucularımıza Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten ciltlerinde, fırsat bulabildiğim takdirde, hiç yayınlamadığım diğer maddelerdeki anlatıları da ileride yayınlayabileceğimi belirterek, şimdi anlatı metinlerine geçmek istiyorum.

Önce (A) maddesinde (a) ile gösterdiklerimi, sonra (A/b)'yi ve (B) ile nihayet (R) maddesindekilerden örnekleri aktarıyorum: ¹

A/a.1. “Bir gün Güneyli Hatçe adında bir kadın, annesigillerden geliyormuş. Yolu mezarlıktan geçiyormuş. Güneş de ha battı ha batacak durumda imiş. Güneyce mezarlığı denilen yere geldiğinde birtakım sesler duymaya başlamış. Sesler aynı davul sesini andırıyormuş. Arada bir de kazma sesini andıran sesler geliyormuş. Kadıncağız gittikçe yaklaşan seslerden korkmaya başlamış. Daha hızlı yürümeye başlamış; bir süre sonra koşmaya başlamış. Ama o koştukça sesler daha da artıyormuş ve yaklaşıyormuş. Kadıncağız bir süre koşunca yorulmuş ve takati kesilmiş. Korkusu daha da artmış. Ancak, bütün korkusuna rağmen son bir cesaretini toplayarak, sesleri çıkan şeylerin ne olduğunu anlamak için geriye dönüp bakmış. İşte tam o sırada ne olduğunu göremediği sesleri çıkaran o şeyler kadına taş, toprak atmaya başlamışlar. Vücuduna ve yüzüne degen taş ve toprak parçaları yaralar bırakıyormuş. Kadıncağız en sonunda bayılmış. Onun o akşam annesi evlerinde kalacağını tahmin eden kocası kadını aramamış. Sabah tarlaya gitmekte olan köylüler yolda kadını yarı baygın bir biçimde bulmuşlar. Derhal köye getirip yaralarına ilaç sürmüşler. Kadın ayılmış bu sırada kocası da gelmiş. Kadını hastahaneye götürmek istemişler, ama kadın bir türlü rıza göstermemiş; ne yaptılarsa ne ettilerse kadını hastahaneye götürmeye razı edememişler.

Güneyli Hatçe o olaydan sonra epey bir süre kendini toplayamamış; vücudunda ve yüzündeki yaralar zamanla iyileşmiş ama izi kalmış. Bu yara izleri aynı yanık yarasına benziyormuş. O olaydan sonra kimse mezarlıktan böyle bir durumla karşılaşırsa arkasını dönüp bakmazmış.”

¹ Burada olsun, diğer yazılarımda olsun; bütün derlemelerde bana yardımcı olan öğrencilerime, kaynak kişilere ve araçılara bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Onların geniş hoşgörüsü olmasaydı, ne bu arşiv oluşurdu, ne de bu anlatılar ilk kez gün ışığına çıkardı. Sağ olsunlar... Ölenlere Allah rahmet eylesin!

A/a.2. “Ben gıziken bubamgilin evinde hep beşik sallanır, gümbür gümbür sesler gelirdi. Genç bi adam ölüsü herkese görünürmüş. Bi gün aldığım çufayı anam beğenmedi. Ben de oturdum ağladım. Sonnada boççaya sardım, evin südürmesindeki yüklüğe goydum. Yüklüğü gapattım arkama döndüydüm başında yeşil takka, esmer uzun boylu yüzü benli bi herif görüverdim. “Ana” diye çığırınca adam kayboldu.”

A/a.3. “Bundan elliyl kadar önce Rize, Pazar Ortayol köyünden iki aile şehre göçüyorlar. Göçten hemen sonra sürekli olarak yatsıdan, sabah horoz ötene kadar evde sürekli gürültü duyuluyor. Bu gürültü tam kırk gün her gece devam ediyor. Köy halkı bu durumu hocaya danışıyor. Hoca, bu evde göç eden iki ailenin babasının ruhu bulunduğunu ve ailelerin (çocuklarının) şehre göç etmesini istemediği için böyle yaptığını söylüyor.

Bu olay çevredeki bütün evlerin bırakılıp şehre göç edilmesinin yanlış olduğuna ve oraların çok verimli olduğu için göçün olmaması gerektiği söylentisinin çıkmasına yol açıyor.”

A/a.4. “Bundan kırk sene evvel yani daha annem kırk yaşındayken, evlerinin üstünde yazın yatılan tahta bir köşkte babamla birlikte uyuyorlarmış. Hemen yanlarında ve tahta tırmanmakta olan bir yılan görmüşler. İnan ki kızım daha böylesi görülmemiş. Çok çok büyük bir yılanmış. Annemin her zaman özenle baktığı köpeğimiz birden ortaya çıkmış ve uzun bir boğuşma sonunda da yılanı öldürmüş. Annemle babam o kadar korkmuşlar ki yerlerinden kıpırdayamamışlar bile. Köpek ise onlara bakıp öylece duruyormuş. Sonunda annem Allah bu köpekten razı olsun demiş. Hemen ertesi gece köpek annemin rüyasına gelmiş. Ona sen hep rahat ol, rahat uyu, ben hep senin yanındayım ve hep seni koruyacağım. Seni bir yılan değil sinek bile ısıramaz demiş. Devam etmiş; ben sana bir sırrımı vereceğim, çünkü çok acı çekiyorum. Ama sen de kimseye söyleme emi. Ben aslında köpek değilim, sizin komşularınızdan biriyim. Çok günahım vardı ve Tanrı beni bu hale soktu. Ben günahkarım ama yine de sen bana çok iyi baktın. Bunun için ben de seni hep koruyacağım. Annem sonra köpeğe daha iyi baktı.”

A/a.5. “Elazığ’ın Harput nahiyesinde bir adam dere kenarında gezerken bir insan başı buluyor. Başı kaldırıp dereye atıyor. Adam o gece rüyasında bir ses duyuyor: - O başını suya attığın adam benim mübarek bir kulumun başıdır. Cesedi filan yerededir. Onu oraya koyarsan koy, koymazsan seni her türlü belalara uğrattırım diye Tanrıdan emir alıyor. Adam önce bu sözlere aldırmış etmiyor. O günden sonra Harput’ta kırk gün kırk gece yağmur yağıyor ve sel baskını oluyor. Adam rüyasında defalarca bulduğu insan başını yerini koyması için ikaz ediliyor. En nihayet adam o başı arayıp buluyor. Götürüp gövdesine koyuyor. Yağmurlar da bundan sonra kesiliyor. Şöyle rivayet edilir ki: Bu türbeye adak adayan her kişinin dileği oluyor.”

A/a.6. “Bir gün evimizin penceresine bir baykuş kondu. Baykuşu uğursuz bir hayvan olarak bildiğimizden hemen kovaladık! Biraz uçtuktan sonra karşıdaki evin penceresine kondu. Aradan bir kaç gün geçmişti ki komşumuzun kocası vefat etti. Birkaç hafta sonra da benim kocam vefat etti.”

A/a.7. “Annem öleli iki sene oldu. O sıralar sık sık karışık rüyalar görüyordum. Bir gece yine bunlardan birinde annem rüyama girdi. Beyazlar içindeydi. Sadece yüzü. gözüküyordu. Elinde o her zamanki bastonu vardı: 'Oğlum, sen i. çok özledim. Benimle gel seni de götürüyüm dedi, elimden yapıştı beni sürüklemeye başladı. Ona karşı koymaya çalışıyordum. "Hayır gitmeyeceğim, bırak beni diye bağırmağa başladım. O sırada hanım beni “ne sayıklıyorsun” diyerek uyandı. O günden sonra da annem bir daha rüyama girmedi. Bu rüya "beni çok korkutmuştu. Hatta öleceğimi bile zannetmişim.”

A/a.8. “Kırşehir’e bağlı bir köyde, şimdi adı aklıma gelmiyor, bir kadın ölüyor. Kadın kötü yoldaymış, kocası da onu boşayacakmış. Ancak kadın aniden ölüyor. Cenazesi kılınıp, gömülüyor. Aradan kırk gün geçtikten sonra bir gece kadın eve geliyor. Kapıyı vuruyor. Kapıyı açan kocasına “Ben insanlara ibret olsun diye geri gönderildim. Kırk gün burada kalacağım, bu kırk günde dünyanın her tarafından insanlar gelip beni görecek” diyor. Kadının durumu ise üzerinde hiçbir şey yok, çırılçıplak. Yalnız tüm vücudu simsiyah kömür halinde. Kadın kırk gün bir odada oturuyor ve her yandan gelip kadını görüyorlar. Kırk gün sonra hiç kimsenin haberi olmadan, kadın evden çıkıp gidiyor. Bu olay o zaman tüm gazetelerde yayınlanmış. Bu anlattığım olayı asker arkadaşım anlattı. Geri dönene kadının kocası, arkadaşımın babasına anlatmış.”

A/a.9. “Torunumun kız arkadaşı bir trafik kazası sonunda öldü. Torunum kızın ailesine başsağlığı için gitti. Torunum kızım ölümüne çok üzülmüştü. Anlattığına göre kızın anne ve babası da çok üzülmüş. Torunum eve döndüğünde hemen yattı ve uyudu. Sonradan anlattığına göre rüyasında kız arkadaşını görmüş. Kale gibi bir yerde imiş. Uzun beyaz bir elbise giyinmiş. Kız orada ona çok iyi davrandıklarını söylemiş. Torunum ve kız ağlamaya başlamışlar. Bu arada kız bir merdivenden iniyormuş. Torunum da aynı merdiveni tırmanıyormuş.

Torunum ağabeyi tarafından uyandırılmış. Ağabeyinin anlattığına göre torunum uykusunda hem ağlıyor, hem de "özür dilerim, özür dilerim" diyormuş."

A/a.10. “Mamak’ta oturan bir ailenin kızı bir gün annesine: “Anneciğim, rüyamda beyaz bir gelinlik giydim. Sokağa çıktım, oynuyodum. Kırmızı bir kamyonun iki tekerleği arasında kaldım demiş.

Annesi rüya olduğu için pek ilgilenmemiş. Çocuğu oynaması için dışarı yollamış. Aradan yarım saat geçmeden kırmızı bir kamyonun iki tekerleği arasında kalmış ve ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılmış. Fakat biraz geç kalındığı için kurtarılamamış”.

A/a.11. “Bir kadın hamileyken ölmüş. Ölen kadının kocası karısını rüyasında görmüş, Kadın ısrarla; çocuk doğdu gel al diyormuş. Bu rüya birkaç gün devam etmiş. Kocası hocaya gitmiş. Hoca mezarı açtırmasını tavsiye etmiş. Bu şahıs gerekli işlemleri yaptırıp mezarı açtırmış. Mezar açıldığında kadının ve çocuğun sağ olduğu görülmüş. Kadın bana yardım ettiler, öyle doğum yaptım demiş. Çocuğun o anda annesini emdiği görülmüş. Ancak bu arada kadının sol kolu ve dili simsiyahmış. Bunu kadına sormuşlar. Kadının cevabı şöyle olmuş; kocamla kavga ettiğim zaman sol tarafıma yatardım ve kocama karşı kötü sözler söyledim. Kadın daha sonra ölmüş. Çocuğun sağ olduğu ve Çiçinbağları’nda yaşamakta olduğunu duydum. Kadının başından geçenleri anlattığı için öldüğü söylenir.”

A/a.12. “Ömeroglu mahallesinde Sabri Gözalan'a ait bağçedeki türbede ermiş bi gadinin yattığı rivayet edilirdi. Ben bi gün zabah namazını gılmak için camiye giderken yolumun üzerindeki bu türbede bi ışığın yandığını gördüm. Mum ışığı zannedip türbenin gapısından bakdım. Devamlı bu türbeye herkesin mum yaktığını biliyodum. Gapıdan bakınca mezerden doğrulmuş, Kur'an okuyan nur gibi gencecik bi gadin gördüm. Bembeyaz örtüler içindeydi, sessiz sessiz Kur'an okuyodu. Onun nuru etrafı aydınlatacak gadar parlak ve güçlüydü. Gorkdum, duva ederek oradan hemen uzaklaştım.”

A/a.13. “Evlendiğimiz ilk aylarıydı. Bir gece rüyamda kendimi bir mezarlığın içinde gördüm. Mezarlardan birinin yanında nur yüzlü bir kadın duruyordu. Bana doğru döndü ve “kızım ben Kahraman’ın annesiyim. Sen namaz kılıyorsun, söyle oğluma o da artık namaza başlasın” dedi. Sabah uyandıgımda kocama rüyamı anlattım. Kocam kolumdan tuttuğu gibi beni mezarlığa götürdü. “haydi bakalım söyle, gördüğün mezar hangisiydi” dedi. Ben de dikkatli bakınca yanıımızdaki mezarın akşam rüyamda gördüğüm mezar olduğunu fark ettim. Bunu kocama söyleyince kocam kızdı ve beni mezarlıkta bırakıp gitti. Meğer annesiyle bu namaz kılma meselesi yüzünden kavgalıymış. Kocam tüm ısrarlarıma rağmen namaza başlamadı. Ben ise her gece rüyamda rahmetli kaynanamı görüyor ve onun yalvarmalarına dayanamıyarak ağlaya ağlaya uyanıyordum. Gel zaman git zaman rüyaları eskisi gibi sık görmemeye başladım. Üç aya kalmadı kocam namaza başladı. Ben bu değişikliğin nedenini sorduğumda annesinin kendisini de ikaz ettiğini ve hatasını anlayıp annesinin isteğini yerine getirmeye karar verdiğini söyledi. O gün bu gündür kaynanamı rüyamda sadece hayırlı işler için ikaz ettiği zamanlar görürüm”.

A/a.14. “Bizim köyde Safiye Kundakçı adında bir kız varmış. Bu kız çok yardımsever iyi bir insanmış. Bu kız zamanla büyümüş satılık hale gelmiş. Babası bu kızı Kabaca Köyünden Tatoğlu Ahmedin oğlu Hasan’la evlendirmiş. Safiye kız burada eski yardımsever halini sürdürmüş. Kocası Hasan da iyi bir adammış. Gül gibi geçinip gidiyorlarmış. Ama evliliklerinin üstünden üç yıl geçmesine rağmen, Hasan ile Safiye'nin çocukları olmuyormuş. Doktora gitmişler olmamış. Hocaya gitmişler olmamış. Bir türlü çocukları olmuyormuş. Safiye gelin bir gün

rüyasında rahmetli annesini görmüş. Annesi ona bir adağının olduğunu, onu yerine getirirse çocukları olacağını söylemiş. Safiye gelin sabah bu olayı kocasına anlatmış. Kocası da rıza gösterip bir kurban kesmiş ve 'Kur'an okutturmuş. Aradan çok geçmeden Safiye gelin hâmile kalmış. Peşi sıra dört çocukları olmuş.”

A/a.15. “Köyümüzde bir zamanlar Nazife ana adında dul bir kadın vardı. Sağken en büyük isteği evini güzelce badana yapmaktı. Sağlığında durur durur bunu söylerdi. 1975’de hastalanarak öldü. Komşuları ölümünden sonra sık sık rüyalarına girip “evimi boyadınız mı” diyerek rahatsız ettiğini söylediler. Bu bir ay süreyle devam etmiş. Evini boyamak mecburiyetinde kalmışlar. Bu olay Oluklu köyünde o yıllardan beri söylenir.”

A/a.16. “Ümmühan ile Galip adında iki genç birbirlerini çok severlermiş. Ama güzel Ümmühan’ı aynı köyde başka bir genç de deliler gibi seviyormuş. Birgün Ümmühan ile Galip evlenmeye niyetlenmişler. Düğün gecesini elinde çifte ile odaya giren diğer genç Ümmühan’ı öldürmüş. Ümmühan ölürken Galip’e “seni her gece bu saatte ağaçlıkta bekleyeceğim” diyerek son nefesini vermiş.

Galip her gece o saatte Ümmühan ile buluştuğu ağaçlığa gidiyor, Ümmühan da beyazlar içinde gelip birkaç saniye sonra da kaybolup gidiyormuş.”

A/a.17. "Adıyaman’da, hamile bir kadın vefat eder. Ölü mezara konduktan sonra kadının beyi, rüyasında eşini görür, hayatta iken çok sevdiği, takdir ettiği eşini görmekle hem sevinir hem üzülür, fakat ikinci gün, üçüncü, dördüncü gün karısını rüyasında tekrar görür, karısı yalvarmaktadır, kendisinin yaşadığını doğum yaptığını, kendisine mezardan çıkartmasını, ister yalvarır.

Kadının beyi en sonunda yetkililere başvurur; karısının mezarının açılmasını ister, sonuçta mezar açılır, herkes hayretler içindedir, çünkü kadın sağ, yanında çocuğu. Doktor hayret eder, böyle bir yerde doğum olamayacağını, bunun mümkün olamayacağını söyler, Kadın kendisinin mezarda değil, çok geniş yemyeşil bir yerde doğum yaptığını, hiç bir zorlukla karşılaşmadığını söyler. Kadını ve çocuğunu evine getirirler, kadın kırk gün sonra, çocuğunun, kırkı çıktıktan sonra tekrar döneceğini, Azrail'e söz verdiğini anlatır.”

A/a.18. “Olay Kabak köyünde geçiyor. Karı koca yeni evliler, ilk çocuğuna hamileymiş kadın, bunlar devlet toprak vermiş bunlar arısı, ev yapacaklarmış, yalnız arsa köyün en dışında mezarlığın bitişiğindeymiş. Buraya yapacaklar, işte temeli kazıyorlar, yalnız geceleyin orda yatan mezardaki ölü, gece çıkıyo, hamile kadına diyo ki:

- İşte, buraya ev yapmayın. Doğacak çocuğun çok değişik, yani normal doğmayacak, diyor.

Fakat bunlar dinlemiyorlar, evlerini yapmaya devam ediyorlar ve kadın çocuğunu orda doğuracak; evini dayıyo, düşüyo, falan çağırıyorlar. Kadın kendisi doğum yapıyo... Çocuğun ayakları bağırsak gibi karnına yapışık, elleri

sanki iman eder gibi göğsüne yapışık, sonra damağı yok, tutmuyo falan...İşte ölüyü dinlemedikleri için, çocuk böyle doğuyor.”

A/a.19. "Büyüklerim anlatırlardı. Eskiden çok iyi görüştüğümüz üç aile varmış. Bunların hanımları ayrı zamanlarda ölmüşler. Fakat bir süre sonra geri dönmüşler. Bunlardan biri çok genç, biri orta yaşlı, biri ise çok yaşlanmış. İlkine sormuşlar: "Sen çok gençtin 25 yaşında ölmüştün, şimdi niçin bu kadar yaşlısın? Kadın cevap vermiş: "Benim kocam çok geçimsiz ve titizdi. Beni çökertti." Öbürüne sormuşlar: "Sen daha da gençtin sana ne oldu? Öbürü de:

- Benim kocam hem çalar hem de yıkardı O yüzden bu kadar yaşlandım" Sonuncusu ise çok yaşlı öldüğü halde çok gençmiş. Nedenini sorunca da: "Beni kocam çok mutlu etti. O yüzden genç kaldım demiş.”

A/a.20. "Ben o zaman evli ve beş çocuk anasıydım. Anam ben 12 yaşında iken ölmüştü. O gün harmandan gelmişim, çok ta yorulmuştum. Yemeği alelusul yapıp, yedikten sonra hemen yattım. Rüyamda anam güllük bir yerde oturuyordu. Bana gülerek elini uzattı ve dedi ki:

- Naciye benim yanıma gel. Seni çok özledim. Eğer şimdi gelirsen Huri kızı olursun. Ben ona dedim ki:

- Ana sen göbellerini evermeden gittin, izin ver de ben Ali ile Hüseyin'i evereyimde geleyim.

O zaman anam kafasını önüne eğip uzun uzun düşünmeye başladı. Tam o anda kızımın dürtmesiyle uyandım. O gün, bu gündür anamı bir daha görmedim”.

A/a.21. "Bu olayı elli yıl önce dinlemiştim. Köyün birinde çok zengin bir adam varmış. Bu adamın bir malak derisi parası varmış. O da her zengin gibi parasını gömerek saklamış. Bu adam ölmüş. Mirasçıları parayı armışlar, fakat bulamamışlar. Son çare olarak Havas ilmiyle uğraşan bir alimi çağırılmışlar. Alim mirasçılara "ölenin çok samimi olduğu birini getirin" demiş. İstenilen adamı getirmişler. Alim ona "şimdi seni. Uytacağım, rüyada Ahmet Ağa ile buluşacaksın, ondan parayı nereye sakladığını öğren" demiş. Alim adamı uyutmuş. Adam uyanınca Ahmet Ağa'yı gördüğünü ve paranın ahırdaki direğin dibinde gömülü olduğunu söylemiş. Para gerçekten direğin dibinden çıkmış”.

A/a.22. "Hamdullah Aslan ve Turabi Civeli düğünlerde çalgı çalarak geçimlerini sağlayan iki kişidir. Süleyman Onbaşı da düğünlerde yiğit başılık yapar. Bu üç kişi düğünlerde genellikle birlikte çalışmış. Bir gün Hamdullah Aslan ölür. Turabi Civeli 15 gün sonra Hamdullah Aslan'ı rüyasında görür. Rüyasında, Aslan, Turabi Civeli'yi yanına çağırır. Burada beraber çalışalım der. Bu olaydan 10 gün sonra Turabi Civeli de ölür. Bir hafta sonra Süleyman Onbaşı Hamdullah Aslan ve Turabi Civeli'yi rüyasında görür. Aslan ve Civeli Süleyman Onbaşı"yi yanlarına çağırırlar, orada onsuz çalgı çalamadıklarını, onun da yanlarına gelmesini istediklerini söylerler. Birkaç gün sonra Süleyman Onbaşı da ölür.”

A/a.23. “Ben yedi yaşında idim. Ayaklarımda kemik iltihaplanması vardı. Gitmedik doktor kalmadı. Bütün doktorlar ayağımın kesilmesinden başka çare kalmadığını söylüyordu. Başka çare yokmuş.

Bir gece tuhaf bir rüya gördüm. Yaşlı bir dede bana “kalk kızım, yürü” diyordu. Uyandığımda rüyamı annelere anlattım. Birkaç gün sonra bir rüya daha gördüm. Bahçede çocuklarla oynuyorum. Çocuklar birden kaçıyorlar. Benim ayağım alçıda olduğu için kaçamıyorum. Amcam beni kucaklayıp arka bahçeye götürüyor. Orada bir türbe var. Amcam kayboluyor. Türbenin baş kısmı bir insan oluyor. İhtiyar birisi kalkıyor. Gülümseyerek bana geliyor. Ayağımdaki alçıyı bir sargı bezi gibi hiç hissettirmeden açıyor. Elimden tutuyor. Bahçenin kapısı hiç açılmıyormuş, oradan beni dışarı çıkartıyor. Yeşillikler üzerinde yürüyorum. Ter içinde uyanıyorum. Rüyamı yine annelere anlattım. Annemle babam beni halamlara (Hacıbektaş’a) götürdüler. Ben türbenin arkasında beyaz sakallı o ihtiyarı görünce, işte anne bu dedeyi rüyamda görmüştüm, diye haykırdım. Halamlar, annem yüzüme bakıp; hani kızım ne dedesi diye sordular. Dede kayboluverdi. Türbeyi gezmeye başladık. Türbede resimler vardı. Babam “bu resimlerden tanıdığın var mı kızım” diye sordu. Ben de rüyamda ve türbenin arkasında gördüğüm dedenin yani Hacı Bektaş-ı Veli’nin resmini gösterdim.

Ankara’ya döndükten kısa bir zaman sonra ayaklarım iyi olmaya başladı. Bir yıl geçmeden tamamen iyi oldu. Doktora yeniden gittik. Ve doktor ayağımın iyileşmiş olmasına şaşırıp nasıl olduğunu sordu. Anneler de anlattılar, doktor inanmadı.”

A/a.24. "Bu olay kendi başımızdan geçen bir olaydır. Biz geçen yaz, beyim ve küçük oğlumla birlikte Malatya'ya gitmiştik. Döneceğimiz günün gecesi Babamı rüyamda görmüştüm. Bana: Kızım haydi gidelim dedi. Ben de ona yok baba Ahmet'le (Beyim), Erhan (Oğlum) burada dedim. O da öyleyse kızım içinüz de gelin geçin, gelin, geçin dedi. Bunu iki, üç sefer tekrarladı. Ertesi gün Ankara'ya dönerken, Kırşehir'i hemen geçtikten sonra arabamız yoldan çıktı ve birbuçuk, iki metre aşağı düştü. Ancak arabadakilere ve bize hiç bir şey olmadı”.

A/a.25. “Bir gün arkadaşlarımla oturup sohbet ederken, onlara kabuğumun bittiğini söyledim. Aynı gece rahmetli kocam rüyama girdi. Bana: “Sen sabah arkadaşlarına kabuğum bitti dedin. Sen sakın üzülme ben gidince iki çuval kabuk yollayacağım” dedi. Kapıda vedalaştık ve gitti.

Ben: “Alt tarafı bir rüya, doğru olacak değil ya...” diyerek pek ehemmiyet vermemiştim. Ama tam üç gün sonra bana iki çuval fındık hediye geldi.”

Not: Giresun’da yakacak olarak fındık kabuğu kullanılırmış.

A/a.26. “Komşu köylerden birinde geçenlerde şöyle bir hadise olmuştu: Köylünün biri evli olduğu halde evdeki avradın üstüne bir avrat daha alır. Herifin ilk avradı

belediye nikahlıdır. İkinci aldığı avrada belediye nikahı değil de, imam nikahı kıyar. Köylünün eve kuma getirmesinden hemen hemen şimdi pek iyi hatırlayamayacağım ama, bir sene kadar sonra karısı ölür. Ölen kadın adamın belediye nikahlı olan avradır. Her Müslüman cenazesi gibi avradın da cenazesi yıkanır, kefenlenir ve cenaze defnedilir.

Üç gün sonra avradın töhüdü okunur. Kadının töhüdünün okunduğu akşamın gecesi avrat kocasının rüyasına giriyor ve

- Ben ölmedim, ben ölmedim

diye kocasına sesleniyor. Adam hayırdır inşallah deyip olayın üstünde fazla durmuyor. Ertesi gün yine aynı rüyayı görüyor. Avradı yine aynı şekilde kocasına sesleniyor. İçine kurt düşen adam iyice rahatsız oluyor.

Sabah olduğunda durumu köyün kahvesinde diğer köylülere anlatıyor. Yanına yirmi kadar köylü katıp kabirliğe gidiyorlar. Mezarı açmaya başlıyorlar ve mezarı açtıklarında kadının kefenin içinde kıpır kıpır oynadığını görüyorlar. Adam avradını alıp evine getiriyor. Avradın halen kocası ile birlikte yaşadığı söyleniyor.”

A/a.27. "Samandağ'da (Antakya'nın bir ilçesi) bir okul yapılmak istenir. Bunun için bir alan saptanır. İnşaata başlanmadan bir gece önce işçilerden biri rüyasında bir adam görür. Bu adam işçiye inşaata başlamalarını o yerde kendi mezarının bulunduğunu söyler. Rüyayı gören işçi ustabaşına giderek olayı anlatır. Ancak ustabaşı onu dinlemez ve inşaata başlamalarını söyler. Temel için çukur kazılmaya başlanır. Ertesi gün geldiklerinde açılan çukurun dolduğunu görürler. Tekrar bir temel kazmaya başlarlar. O gece işçinin gördüğü rüyanın aynısını Belediye Başkanı da görür. İnşaata durdurur. Rüyasında mezar olarak gördüğü yerin etrafını çevirtirir. Halen orası bir yatırım mezarı olarak ziyarete açık bulunmaktadır.

A/a.28. "Olay Nida Altınok adında Urfalı bir ağanın oğlunun başından geçer. Altınok ve Yeşeren ailelerinin arasında yıllardır kan davası vardır. Bu olay aile fertlerini ve etrafı huzursuz ettiğinden, araya Urfanın eşrafının ve aile dostlarının girmesiyle kırınlık bir nebze olsa hafifler. Altınok ailesinin daha ılımlı davranması ve araya bazı tanıdıkların girmesiyle Altınok ailesi-Yeşeren. ailesinin küçük kızlarını, oğullarına isterler. İki aile kan bağının olmasıyla her şeyin hallolacağını düşünürler. Çocuklarını evlendirirler. Bir süre sonra Nida Altınok'un babası Recep Altınok vefat eder. Doktor teşhisine göre zehirlenme olarak rapor verilmiştir. Merhumun defnedilmesinden sonra Nida Altınok'un rüyasına her gece babası girmeye başlar. Oğluna "intikamımı al yavrum yattığım yerde beni rahata kavuştur "der. Nida Altınok bunlara hiç bir mana veremez. Bir süre sonra yine bir gece merhum oğlunun rüyasında kendisini gelinin zehirlediğini anlatır. Bunun üzerine Nida Altınok günlerce düşünür ve hiç bir şey yapamamak onu çıldırarak duruma getirir. Çünkü karısını çok sevmektedir ve bitmiş olan bir olayı tekrar başlatmak istemez. Öte yandan her gece babasının rüyasına girmesi iki kıstasın

arasında kalmasına neden olur. Sonunda rüyalar ve babasına olan sevgi hayranlık intikamını almasına ya da bu yöne eğilmesine yol açar.

Nida Altınok karısını silah yardımıyla itiraf ettirir. O da babasının yaptırdığını anlatır. Olayın sonunda Nida Altınok karısını, kayınpederini öldürür ve kendisi de akli dengesini kaybeder ve hastaneye kaldırılır, ve bir süre sonra ölür.”

A/a.29. “Hukuk fakültesinde okuyan iki genç ev arıyorlarmış. Araya sora kiralık bir ev bulmuşlar. Yalnız ev sahibinin tedirgin olduğu bir nokta varmış. Bunu gençlere açmış:

"Bu evde" demiş. "Daha önceleri yalnız bir adam oturuyordu. Adam öldürüldü. Ondan sonra evi kiralayıp oturmak isteyen üç kiracı aile yerleştikleri günün gecesi ölüyü gördüklerini iddia ederek evden kaçmak zorunda kaldılar. Sizi korkutmak istediğim filan yok isterseniz evi kiralayın.

Çocuklar ev sahibinin anlattığı ölü hikâyelerinden fazla etkilenmemişler ve evi kiralamışlar.

Yerleştikleri gece oturmuş güzel güzel demledikleri çayı yudumlarırken, önce dış kapı büyük bir gürültüyle, peşinden de oturdukları odanın camlı kapısı şangur şungur açılmış. Beyazlara bürünmüş çok sert bakışlı, ak sakallı bir adam gelmiş karşılarına dikilmiş. Gençler daha evvelki kiracılar gibi camları kırarak kaçmak yerine adamlarla konuşmak istemişler. Birtanesi: "Buyur amca demiş." "Ne istemiştin. Çay içiyorduk; buyur] sen de bize katıl."

Gençlerin kendisinden korkmaması üzerine adamın yüz hatları yumuşamış. Konuşmaya başlamış:

"Benden korkmadınız mert gençlere benziyorsunuz. Ben burada oturan eski kiracıyım. Beni öldürdüler. Öldüren elini kolunul sallayarak geziyor. Benim katilim yerine hapiste başkası yatıyor. Bu beni çok huzursuz ve mutsuz kılıyor. Derdime çare bulup katilim olan adamı yakalattır, hapisteki adamı kurtarırsanız beni mezarımda rahat uyutmuş olursunuz. Size delilleri de göstereceğim..."

Gençler ertesi gün ölünün gösterdiği delillerle işe koyulmuşlar ve bir hafta içinde sonuca vararak gerçek katili yakalatmışlar.”

A/a. 30. "Beyim Astsubay olduğu için sık sık tayinimiz çıkardı. Oradan oraya taşınmak artık canıma tak etmişti. Hele çocuklu olunca, iyice bunaltıyor insan. Neyse, işte yine böyle, tayinimiz Kayseri'ye çıkmıştı. Taşındık. Çok iyi bir ev sahibimiz vardı. Kocasını hacıymış, bir sene önce vefat etmiş. Ev sahibimiz Emine hanım, bir kızıyla beraber otur yordu. Ben onu, o da beni, birbirimizi çok severdik. Ben de genç olduğum için kızı gibi korur, gözetirdi, .

Eve yerleştikten altı ay sonra hamile kaldım. Devamlı taşındığımız için çocuğu istemedim. Düşürmek için iğne yaptırdım. Kim ne söylediye onu yaparak, illa da çocuğun düşmesine çalışıyordum.

Bir gece rüyamda saç dökülmüş, yaşlı, korkunç suratlı bir adam gördüm. "Sen çocuk düşürüyorsun ha" diyerek beni tokatlamasıyla, sıçrayarak uyandım. Elimle yüzümü tutmuşum. Sanki; gerçekten tokat yemişim gibi suratım sızlıyordu. Tövbe ettim, çocuğu düşürmekten vazgeçtim.

Ertesi gün, ev sahibimiz Emine Hanım beni ikinci çayına çağırmişti. Oturup oradan buradan konuşurken rüyamı anlattım. Emine hanım birden irkildi, hemen içeri gidip kocasının resmini getirdi, "Bak bakalım, bu muydu? diye resmi gösterince "amaan, işte buydu, bu beni tokatladı" diye resmi itekledim. Tekrar görmek yine korkutmuştu. "Vaah... görüyor musun senin çocuk düşürmene razı olmadı. Kendisi çocuğu çok severdi ama şu bir kızımdan başka çocuğumuz olmadı. Sen de evin kızı gibisin. Demek ki razı olmadı.

Ondan sonra çocuğumu doğurdum. Hem de hiç bir arızası olmadan. O kadar çok ilaç kullandım ki, sakat doğmaması bir mucize oldu. O amca korudu herhalde. Yoksa mutlaka sakat olurdu."

A/b.1 "Ankara'nın köylerinden birinde bir kadın çocuğunu doyururken kan kaybından ölüyor. Çocuk kurtuluyor. Çocuk gündüzleri çok ağlamasına rağmen geceleri hiç sesi çıkmazmış. Bir gün ölen kadının annesi gece çocuğa bakmak için kalktığında bir ses duymuş. Birden karanlıkta bir kadının çocuğu emzirdiğini farketmiş. Karanlığa doğru seslenmiş, o zaman kadının gölgesi kaybolmuş. Kadının geceleri gelip çocuğu emzirdiğine inanmışlar."

A/b.2 "Rahmetli babam öldüğü günü ben köyde yoktum. Son nefesinde bir yudum su veremedim diye içime dert oldu. Bir gece rüyama yüzü nurlu bir ihtiyar girdi. Baban hasta ona su ver dedi bana. Ben bakraçla çeşmeye gidip dolduracağım sıra, baktım babam çeşmenin başına oturmuş öyle duruyor. Ben yaklaşınca bir küheylânın sırtına binip kayboldu."

A/b.3 "Dedemi 1972 yılında rüyamda gördüm. Atatürk'tü. Bütün halk arkasında toplanmıştı. Dedem süslü bir ata binmişti. Sırtında kırmızı ay yıldızlı bir pelerin vardı. Bir dağın kenarına gelmiştik. Dedem at üstünde ayağa kalktı. Bütün halka durmaları için işaret yaptı. Dağın tepesine çıktı, konuşuyordu, sesi dağları inletiyordu."

A/b.4. "Adana'da büyük saat civarında kazancılar çarşısı adı verilen ve genellikle tenekeçilerin, bakırcıların yer aldığı bir çarşı vardır. Günün birinde bu çarşı civarında ikamet eden bir kadın vefat eder. Cenazesi çarşının içinden geçerken, biri dışında tüm çarşı esnafı işlerini bırakır ve cenazeye olan saygılarını göstermek için dükkanlarının önünde hazıröl vaziyetinde cenazenin geçmesini beklerler.

Cenaze, bu olaylara hiç aldırmadan işine devam eden adamın dükkanının önünden geçerken, adamın bakır döven eli birden havada kalır ve ölü dükkanının önünden uzaklaşana kadar adam taş kesilir. Bir kaç dakika süren bu olaydan sonra adam hiçbir şey olmamış gibi işine devam eder. Adamın bu

durumuna şahit olan çarşı esnafı arkadaşlarının o anda meydana gelen olaylardan haberi olmadığını da söylemektedirler.”

A/b.5 “Şu anda Ceyhan’da mevlüt okuyan bir hoca bir gece rüyasında kayınbabasını görmüş kayınbabası ona çok güzel mevlüt okuyabileceğini söylemiş. O da dua bile okumayı bilmediğini mevlüt okuyamayacağını söyleyince kayınbabası ben sana her gece rüyana girip bir dua öğretirim demiş. Kadın her gece bir dua öğrenerek mevlûtan olduğunu söylemekte.”

A/b.6 “Annem ölmüş olan büyükbabamın her gece rüyasına girip kendisini namaza kaldırdığını ve rüyasında ne zaman büyükbabamı görse ertesi gün hayırlı bir iş olduğunu, zor bir işi varsa hallolduğunu söylerdi. Fakat ölü hiç bir zaman hayvan kılığında gözükmez, bu gūnahtır.”

A/b.7 “Kocam 1959 yılında ocak ayında öldü. Öldürülürken başındaydım bir ara gözlerini duvara dikti dudakları hafif kıpırdadı, başımı eydim, yanında olduğumun farkında dahi deyildi. "Geliyorum anne diyordu... Birden irkildim, kocamın annesi bir yıl önce ölmüştü. Bu sözlerden sonra ruhunu teslim etti. Ölümünden sonra bir hafta kocamı rüyamda gördüm. “Yanıma gel" diyordu.”

A/b.8 “Babam öldükten sonra bir gün rüyamda gördüm. Cami bahçesinde büyük ağaçlar vardı. Bunların üstü beyaz tūlbentle örtülüydü. Bahçede büyük kabanlarda yemek pişiriliyor, babam da başında bekliyordu. Annem misafirlere ikramda bulunuyordu. Ertesi günü müftüye gittim anlattım. Müftü bana baban çok iyilik yapmış, Allah’ın hoşnutluğunu kazanmış. Gördüğün rüyanın manası budur, dedi.”

A/b.9 “Yeğenim rüyasında daha önce ölen dedesini görmüş dedesi ona oğlum benim elimden tut şöyle biraz gezelim demiş, yeğenim ise dedesine ben biraz daha burada kalayım dediğinde oğlum ben seni almaya geldim sensiz duramıyorum demiş. Bunu rüyayı gördüğü sabahı bize anlattı ve bu rüyadan 22 gün sonra yeğenim trafik kazası sonucu vefat etti.”

A/b.10 “Ölü insana değişik davranışlarda görünür. İsmail Onbaşı adında 90 yaşında uzaktan bir akrabamızı rüyamda kendi öldüğü odada solunda torunu Hakkı, sağında ben ikimizin de elinde birer Kur’an varken gördüm. Biz Kur’an’a bakıp okurken ortamızda da İsmail Onbaşı duruyordu. Kendi bizden cūsseli olduğu için başımı kaldırıp yüzüne baktığımda kırmızı renkte bana göre nurlu bir yüzü vardı. Gözleri hafif açıktı. Yüzünde hafif bir tebessüm, elinde bir tesbih bana bakıyordu. İşte bu İsmail Onbaşı saygı değer bir evliya gibi duruyordu.”

A/b.11 “Kadının annesi ölmüş. Bir gece rüyasında annesini görmüş. Konu komşuyla kırma böreği yiyorlarmış. Elinde bir lokmasını da annesine vermiş. Uyandığında bunu hayra yormuş. Ölüye bir şey vermek iyi değil, almak iyidir, derler. Kadın bunu hayra yormasına rağmen ertesi günü 16 tane civcivini kedi yemiş.”

A/b.12 “Dinine çok bağlı bir kadın varmış. Beş vakit namazını ihmal etmezmiş. O sabah uyuyakalmış. Şafak sökmekteymiş. O sırada mezardan kalkmış dört adam kadının evine gelmişler ve seslenmeye başlamışlar. “Dört kardeş geldi geçiyor.” Kadın kalkmış bakmış ki namaz vakti geçiyor. Sesin nereden geldiğini görmek için pencereye koşmuş. Dört adam ayakları yerden kesilmiş halde gidiyorlarmış. Kadın tanımak istemiş ama arkaları dönükmüş. Çevreden görenler o adamların çok önceden öldüklerini, kadına namaz vaktini hatırlatmak için göründüklerini söylemişler. Bu olayın gerçekten olduğuna çok inanan var.”

A/b.13 “Bundan 3 yıl evvel, bir tanıdığımız vefat etti. Hastanede öleceği gün gelen ziyaretçilere “ya şu fakir sabahtan beri kapının arkasında duruyor. Şuna biraz ekmek verin de gitsin” demiş. Oradakilerin yorumuna göre dilenci olmadığına göre hasta Azrail’i görüyormuş.”

A/b.14 “Adamın biri kabrin önünden geçerken bir ses duymuş, “kantar topu kantar topuz dünyanın hakkını verdin de öylemi geliyorsun buraya” diye sesleniyormuş. Adam bu ses üzerine durmuş fakat çevrede kimseyi görememiş. Bir de başını çevirmiş ki mezarın üzerinde dört ayaklı, gözleri ateş saçan başı göğe eriyormuş gibi görünen bir yaratık duruyor. Bu yaratık gözlerini araba farı gibi adamın gözlerine dikmiş. Adam korkudan bayılmış. Ayılınca kulağına yine bir ses gelmiş. “Sen benim bir tek bakışımdan korktun yanıma gelsen de görse ne yapacaksın. Kalk şimdi yoluna devam et, aklını başına topla yolunu doğru tut” demiş. Adam çevrede iyi tanınıyormuş. İki hafta sonra da ölmüş.”

A/b.15 “Ordu dolaylarında bir adam köyüme dönüyormuş. Gece yarısı imiş. Karşısına şahlanmış atlar üzerinde üç kişi çıkmış. Adama “biz yolu şaşırdık, bize yolu gösterir misin” demişler. Adamda yolu bilmediği halde biliyormuş gibi bir yol göstermiş. Bunun üzerine üç adam “biz seni sınadık, aslında yolu biliyorduk, senin yolun doğru yol değil çevrende kötü tanınıyorsun, cezanı çekeceksin.” Adam çok korkmuş ve evine gitmiş. Çok kısa bir süre sonra da ölmüş.”

A/b.16 “Bir gece anam mezarlıktan geçerken Fatiha okumuş, mezarlıktan uğultu halinde bir ses gelmiş; anam korkup kaçmış. Öbürsü gün benim kaynatam Mustafa hocanın yanına gettok. Anam dedi, “hoca mezarlıktan din gece geçerken Fatiha okıdım, uğulti helinde eceip sesler geldi, kaçtım sebebi nedir?” dedi. Hoca da dedi ki “eda bacı mezarlıktan gece geçerken Fatiha okunmaz. Mezarlıktan gelen ses, seni heberder etmek için gelmiş. Daha önce de başıma böyle bir hedise başıma gelmişti, dedi. Döndük gittik.”

A/b.17 “Bir gece rüyamda kaynanamın öldüğünü gördüm, kayınpederim de bana “yavrum gel, annen öldü” dedi. Sabah kalktığımda rüyamı beyime anlattım. Öğlene doğru köyden kaynanamın ölüm haberi geldi.”

B.1) “Bundan kırk sene evvel yirmi yaşında delibozuk bir gençtim. O zamanlar köyün dışında, suyun, bulunduğu bir yerde, herkesin irili ufaklı üzüm bağları vardı. Her evden bir kişi kendi bağını sulamak için bağa gider, günlerce, aylarca orada kalırdı. Bağları sulamak zamanı geldiğinde, sık sık komşu bağlar arasında

kavga çıkardı. Su herkese yetecek kadar fazla değildi. Bir gün bağ sulama sırası bende iken, komşu bağı bekleyen, Adem adımda, ben yaşlarda bir arkadaşım gelerek, sıranın kendisinde olduğunu söyledi ve suyu kendi bağına çevirdi. Hemen koşup yanına gittim ve yanlışı olduğunu, sıranın bende olduğunu söyledim. Sendeydi, bendeydi derken aramızda kıyasıya bir döğüş başladı. Kendimi kaybetmiştim. Adem'in kafasına elimdeki bel küreği ile vurduğumu, onun da kanlar içinde yere düştüğünü hatırlıyorum. Daha sonra öldüğünü öğrendim. Mahkemede hapis cezası verdiler. Hapishanede kaldığım dokuz yıl boyunca her gece Adem'i gördüm. Sadece baş kısmını görüyordum. Bana bir şeyler söylemek istiyor, fakat sesini duyamıyordum. Sadece dudakları kımıldıyordu. Hapisten çıkar çıkmaz bir daha görmedim. Ama bunlar rüya değildi, onu gerçekten görüyordum.”

B.2) “Öksüz ve yetim bir genç bir gün köyünün hocasına gitmiş ve "Hoca efendi, ben birkaç ay sonra askere gidiyorum.Sen benim halimi, anasız babasız,onun bunun yanında çalışarak büyüdüğümü bilirsin.Bugüne kadar çalışıp bir miktar para biriktirdim,bu parayı inşallah askerden döndükten sonra evlenirken kullanacağım.Fakat askere giderken bu parayı teslim edebileceğim güvenilir bir kimsem yok.Ben bu parayı sana vereyim, ben dönene kadar sakla.Hem ben gurbet ellerde vatan borcumu öderken bana bu paradan harçlığımı da yollarsın." demiş.Askere gitmeden önce de dediği gibi parasını Hoca'ya teslim etmiş.Hoca bir ara maddî durumu bozulunca delikanlı dönmeden yerine koyabileceği umuduyla onun emanet ettiği parayı harcamış.Bir süre sonra gence harçlığımı da yollamaz olmuş.Delikanlı askerden döndüğü zaman doğru Hoca'ya gidip,"Hoca efendi,neden sana bıraktığım paradan harçlığımı yollamadın da beni yabancı diyarlarda perişan ettin?" diye sormuş. Bunun üzerine Hoca, "hangi bana bıraktığın para? Sen bana para filân bırakmadın." demiş. Delikanlı derdini kime anlattıysa "koskoca Hoca yalan söyleyecek değil ya, hem senin gibi çulsuzun parasına neden tenezzül etsin?" diyerek ona inanmamışlar. Delikanlı da yıllarca çalışıp biriktirdiği paralarının elinden gitmesinden sonra bir de yalancılıkla suçlanmasına dayanamamış ve kendini öldürmüş. Gömüldüğü gece rüyasında O'nu görmüş. Delikanlı, "Hoca efendi, dünyadan göçmeme sebep sensin. Yarın köy meydanında seninle hesaplaşacağız" demiş.

Ertesi sabah Hoca camiye gitmek için köy meydanından geçerken ayak bilekleri toprağa gömülmüş. Ne kadar çabaladıysa kendini kurtaramamış. Köy halkından yardıma gelenlerin çabaları da bir sonuç vermemiş. Hoca iki ayağı toprağa gömülü olarak bütün gün köy meydanında kalmış. Köylüler Hoca efendi herhalde sen büyük bir günah işledin, Allah'da sana bu cezayı verdi" deyince Hoca bütün olanları, öksüz ve yetim hakkı yediği için bu hale düştüğünü anlatmış.

Suçsuz bir insanın ölümüne sebep olduğu için Hoca'ya çok kızan Köy halkı onu Allah'ın cezalandırdığını, O'nun işine karışmanın doğru olmayacağını söyleyerek Hoca'ya yardım etmemişler. Hoca da birkaç gün sonra açlıktan ve soğuktan, ayakları toprağa gömülü bir durumda ölmüş.”

B.3) “Şimdi anlatacağım olay bir caminin yapımıyla ilgilidir. Ben bu olayı akşamleyin kahvede sohbet ederken bir arkadaştan dinlemiştim. Zengin bir adamın Ayşe bacı isminde bir kızı varmış. Ama bu kız hastalıklı imiş. Eskilerin deyimiyle ince hastalığa yakalanmış. Bu kızın rüyasına gece yaşlı bir adam girer, ve "kızım sen hastasın zati fazla bir ömrünün kalmadığını herhalde sen de biliyorsun. Ölmeden arkada seni hatırlatacak bir şey bırakırsan çok iyi olur” der. Ayşe bacı bu olayın üzerinde önce hiç durmaz, ama ertesi gece gene aynı sakallı ihtiyar rüyasına girer."Kızım öldükten sonra arkandan her namaz kılan Müslüman'ın bir Elham okumasını istiyorsan bir camiî yaptır, der. Ayşe bacının elinden tutarak onu boş bir arsaya getirir. Ona, işte camiî burada yaptır, diyerek Ayşe bacı ile birlikte planını çizip, öldükten sonra Ayşe bacının nereye gömüleceğini tespit ederler. Ayşe bacının mezarının yönü kibleye bakacaktır. Ertesi günü Ayşe bacı gördüğü bu rüyaları babasına anlatır. Genç kız babasıyla birlikte rüyasında yaşlı adamla birlikte geldikleri boş arsaya gelirler. Babası kızının son arzusunu yerine getirmek için caminin inşaatına başlar ve kızının söylediği gün inşaat devam ettiği sırada kız yani Ayşe bacı vefat eder ve onu caminin arka avlusuna, Ayşe bacının sağken rüyasında yaşlı adamla beraber tespit ettiği yere gömülür. Ben Ayşe bacı camisinin varlığından haberdarım, ancak böyle bir mazisi olduğunu bilmiyordum. Sonradan bir ara yolum oraya düştüğünde caminin arka avlusuna baktığımda mezarı gördüm.”

B.4) “Boğazından hasta olan kocam bir gün bana şöyle dedi: “Ben öleceğim, başsağlığına gelen olur. Her tarafın derli toplu olsun. Sandıktan çarşaf çıkar, altına yün yatak ser, temiz ol ki, ele güne rezil olmayasın. Bütün paramı, büyük kızıma bırakıyorum. Küçük çok dik kafalı, bu yüzden ona hiçbir şey bırakmıyorum.” Daha sonra bana bütün anahtarların ve lüzumlu şeylerin yerini söyledi ve benden büyük kızımızı çağırmanı istedi. O zaman kızım Almanya'daydı. Fakat ben lüzumsuz bir evham için onu korkutmak, ta Almanya'lardan buraya getirmek istemediğim için telgraf çekmedim. Ben yatağı yaptıktan sonra kocamın üzerini değiştirmek istedim. Fakat o buna razı olmadı, ben de ziyaretçilerin geleceğini söyleyerek kandırdım. Kocamın üzerini değiştirip yatırdım. Yattıktan biraz sonra, başını her iki yana sallamaya başladı. Daha sonra olanca hızıyla başını sağa sola döndürüyordu. Önce çok korktum, sonra ecelinin gelmiş olabileceği aklıma geldi. Bu arada kocamın başı yastığa düşüverdi. O zaman tahminlerimin doğru çıktığını ve onun öldüğünü anladım.

Kocam, ecelinin geldiğini önceden söylemişti ben şaka sanmıştım ve gerçekten söylediği günün akşamı ölmüştü.”

B.5) “Ben karımla evleneli iki ay olmuştu. Bir gün eve döndüğümde kaynanamın hastalandığını duydum. Onu hemen doktora götürdüm. Doktor onu iyice muayene ettikten sonra, hastalığının kanser olduğunu, boş yere hastahaneleri dolaşmamamızı, çünkü hastalığının çok ileri gittiğini söyledi. Bunun üzerine karım ve ben çok üzülmüştük ama elimizden bir çare gelmiyordu. Doktorun tavsiyesi üzerine kaynanamı eve götürdük. Artık ölüm saatini bekliyorduk. Saat

başı kaynanamın odasında nöbet tutuyorduk. Yanılmıyorsam onun eve gelişinin üçüncü günüydü. O gün işten yeni gelmiş, çokta yorgundum. Geceleyin kaynanamın yanında, karım nöbet tutuyordu. Ben yorgun olduğum için hemen yattım. Kısa bir süre sonra da, hemen uyumuşum. O esnada bir rüya gördüm. Rüyamda benim yaşıtım olan arkadaşım İsmail'i gördüm. İsmail askerde iken bir tatbikat sırasında, şehit olmuştu. Bana dedi ki: "Ali eğer karımı kaybetmek istemiyorsan onu hemen yanına çağır. Yoksa Azrail onun da canını alacak bunu bilesin."

Ben hemen uyandım, ve karıma bağırdım. Karım koşarak yanıma geldi. Ben gördüğüm rüyayı ona da anlattım, o bana inanmadı gülererek: - Sen kâbus görmüşsün besmele çek de öyle uyu."

Ama onun odaya gittiğinde birden çılgılığını duydum. Evet kaynanam ölmüştü."

B.6) "Hüseyin Ağa adlı bir arkadaşımız vardı. Bir gün kahvede oturuyorduk. Güle, oynaya, şakalaşa güzel bir gün yaşıyorduk. Hüseyin Ağa maşallah turp gibi sağlıklı bir adamdı. Hiçbir hastalığı da yoktu. Birdenbire bize dönerek: "Ben gidiciyim. Şimdi gelip beni götürecekler. İşte işte bakın kapıdan girdiler" dedi. Biz hemen ya Hüseyin deli misin? Ne diyorsun böyle?" Hüseyin Ağa: "Yook yok. Bak, görmüyor musunuz? Geldiler işte. Haydi Allahaismarladık, hakkınızı helal edin" dedi.

Başını arkadaşımızın omzuna koydu ve öldü."

B.7) "Senelerdir felçli olan bir dayım vardı. Bir gün beni yanına çağırılmış. Geldiler hasta olduğunu söylediler. Hemen hazırlandım. Gittim beni bekliyormuş. Halini, hatırını sordum çok kötü olduğunu söyledi. Aslında bana göre hiç de o kadar kötü değildi.

Felçli adam hiç ayağa kalkabilir mi? Tabii ki kalkamaz. Ama dayım ayakta idi. Çok şaşırđım. "Seni çok iyi gördüm dayı" dedim. "Yok kızım, o ölüm iyiliğı, yoksa ben seni boşuna yanıma çağırıyor muyum" dedi. 5 ila 10 dk. daha konuştuktan sonra birden bire yatakta düştü. Ben öldü sandım. Gözleri tavana dikildi, sonra karaları kayboldu. O zaman kötü olduğunu anladım. Yine 3 ila 10 dk. sonra kalktı, dolaştı. Birkaç defa daha böyle oldu. Daha sonra da öldü.

Demek ki diyorum, bu ölüm iyiliğıydi. Kendiside öleceğini biliyordu. Hepimizle helalleşti. Sonra başını yastığa koydu ve bir daha da kalkamadı."

B.8) "Otobüslerin şehirler arası yollarda yaygın olarak kullanılmaya başladığı yıllarda, Ankara ile Elazığ arasında yol alan otobüslerin birisi yolcularıyla beraber giderken, şoför bir dönemecin ucunda yaşlı bir adamın işaret ettiğini görmüş ve otobüsü durdurmuş. Yaşlı adam bir hastaları olduğunu, şoförün bu hastayı kasabaya bırakıp bırakamayacağını sormuş. Şoför, iyi bir adam olduğu için kabul etmiş. Hastayı getirmelerini söylemiş. Yaşlı adam, köyün biraz uzakta olduğunu hastanın az sonra getirilebileceğini söylemiş. Şoför otobüsü kenara çekip,

durdurmuş. Biraz zaman geçtikten sonra, yolcular sabırsızlanmaya başlamışlar. Yolcular, yaşlı adama hastanın nerede kaldığını sormuşlar. Yaşlı adam da, hemen şimdi geleceğini söylemiş. Bu arada şoför de, dinlenmek için başını direksiyona yaslamış. Yolcular iyice sabırsızlanmaya başlamışlar. Biraz daha sonra yaşlı adam, “Hah, işte geliyor. Dönemecin oradalar” demiş. Yolculardan birisi otobüsü çalıştırması için şoförü omzundan sarsmış. Fakat şoför biraz önce bir kalp krizi geçirmiş ve ölmüştür. Yaşlı adam da o an, ortadan kaybolmuş. Üstelik, hasta falan da gelmemiş.”

B.9) “Ölüm döşeginde yatan ve hastalığı kanser olan biri, karısını yanına çağırır, der ki:

- Benim bankada biraz param var onu çekin, gömülme masraflarım için kullanırsınız.

O ne biçim laf, acelesi yok daha sonra çekeriz, der. Bunun üzerine hasta:

- Ben gidiciyim, haftaya çıkmayacağım, der.

Hastayı kırmak istemeyen karısı parayı bankadan çeker. Bu olaydan iki gün sonra da adam ölür.”

B.10) “Deli Aptullah diye tanınan bir adam, bazı günler akli başında biri gibi olur bazı günler de zıvanadan çıkarmış. Akıllı biri gibi olduğu günlerden bir gün arkadaşını çağırır. Arkadaşına gezmek, dolaşmak istediğini söyler. Arkadaşı, gezersen yalnız gez beni niye çağırdın diyerek onun maksadını anlamak ister ama Deli Aptullah, canım sıkılıyor deyip işi kestirip atar. Evden çıkarlar yavaş yavaş dolaşmaya başlarlar. Deli Aptullah ikide birde

- “Hadi mezarlığın oraya gidelim”, der.

Arkadaşı şaşırır ama, adam deli ne olur ne olmaz deyip mezarlığa doğru gitmeye başlarlar. Mezarlığa gelirler. İçini dolaşırlar ve Deli Aptullah eliyle mezarlıkta bir yer işaret ederek

- “Beni buraya gömün, ben yarın öleceğim” der.

Böyle deyip eve gelirler. Deli Aptullah arkadaşıyla helalleşir ve ayrılırlar.

Ertesi gün Deli Aptullah dediği vakitte ölür.”

B.11) “Emine Hanım’ın eşinin ilk karısı komşularıymış ve Emine Hanım’ı çok severmiş. “Bir kardeşim olsa da seni alsam”, dermiş. Bir gece Emine Hanım ve ailesi onlara misafirlğe gitmişler. Kadın Emine Hanım’ın annesine “gücenmezsen sana bir şey söyleyeceğim” demiş. “Rüyamda Ahmet Efendi Emine ile evlendi”. Emine Hanım da bunu duyunca canı sıkılmış ve bir daha oraya gitmemiş. Bir sene sonra da Ahmet Gürün Emine Hanım ile evlenmiş.”

B.12) “Köyümüzde kimsenin hoşlanmadığı bir imam vardı. Bu imam ölüyü yıkar-ken kimseyi yanına almazdı. Hepimiz imamın bu davranışının nedenini çok

merak ediyorduk. Bir gün bir kaç arkadaş imama bir oyun oynamaya karar verdik, arkadaşlarımızdan birinin öldüğünü söyleyerek imamı çağırdık, imama arkadaşımızı tenesire yatırdıktan sonra hipimizi dışarı çıkardı ve bir müddet sonra dışarı çıktı. Arkadaşımızdan hiç ses seda gelmiyordu, yanına gittiğimizde onu gerçekten ölmüş gördük, hepimiz deliye döndük, ilk önce korkudan kimseye bir şey söyleyemedik ve arkadaşımız o gün gömüldü. Daha sonra imamı bir yere kısırdık, adam aklını oynatmış gibiydi ve zorla olayı anlattırdık. Meğer imam kaynar suyu arkadaşımızın üzerine dökmek için kaldırdığında arkadaşımız kalkmış ve gülmeye başlamış, imam son derece korkup paniğe kapılmış ve eline aldığı bir taşı bütün gücü ile arkadaşımızın başına vurmaya başlamış, arkasından da kaynar suyu üzerine dökmüş ve onu öldürmüş ama kendi de aklını kaçırmış. İşte yapmak istediğimiz bir şaka bize bu şekilde çok pahalıya mal oldu.”

B.13) “Bundan 28-30 yıl kadar önce yeni evlendiğim sıralarda Ilgaz’da çok derin bir hoca vardı. Onun aleyhinde bir şey söyleyen olursa ona malum oluyordu. Bunu bizzat kendi dediğim ve onun aleyhinde olan bir şeyin cevabını hiç ummadığım ve inanmadığım halde kayınbabamdan aldım. Ona da hoca söylemiş. Birkaç yıl sonra bu hoca bir gün ailesine “kazanlara suyumu koyun” der ve onların şaşkınlığına aldırılmadan camiye gider öğlen namazını kıldırır. “Komşular, hakkınızı helal edin, ben belki ikinci namazını kıldıramam” der ve eve gelir. Yatağını yaptırıp yatar. Dualar okurken sağ tarafına döner ve söylediği gibi ikindiye kalmadan öldüğünü Ilgaz’da oturan yakın akrabamdan öğrendim.”

B.14) “Bir sabah erkenden kalkan annem tüm ev halkını uyandırmış. Kahvaltıyı yaptıktan sonra gelinlerine evin her yerini temizlemelerini ve düzeltmelerini söylemiş. O gün evin kalabalık olacağını ve herkesin onlara geleceğini söylemiş. Gelinlerde şaşırarak her yeri temizlemişler. Annem yaşlı olmasına rağmen sağlıklı bir yapıya sahipti. Öyle üzeri aniden fenalaştıktan sonra ölmüş. O gün olayı duyan bütün tanıdık ve komşular da bize gitmişler.”

B.15) “Bu olay benim bir tanıdığımın başından geçti. Şimdi 30 yaşlarında olan Ayhan Erol 18 yaşındayken annesi çok ağır bir biçimde hastalanmış ve kısa bir süre sonra komaya girmiş. Ayhan abla komada olan annesinin başını beklerken bir ara yorgunluktan uyuklamaya başlamış. Bu esnada bir rüya görmüş. Rüyasında hasta annesine serum verilirken iğnenin yanlış yere batırılması yüzünden kadının öldüğünü görmüş. Rüyanın tesiriyle uyandığı zaman annesinin durumunun çok kötü olduğunu, can çekiştiğini görmüş. Hemen doktoru çağırmış. Doktor kadına serum verirken aynen Ayhan ablanın biraz evvel rüyasında gördüğü gibi iğneyi yanlış yere batırmış ve kadının ölümüne neden olmuş.”

Kaynak kişilerle ilgili derleme bilgileri:

- A/a.1) a. Durmuş Horoz, kara Durmuş
b. Zonguldak, 1928, ilkokul, E.K.İ. emeklisi
c. Babasından duymuş
d. Muratlı köyü-Beycuma/Zonguldak, 4.2.1982, Fevzi Karaoğlu.
- A/a.2) a. Hayriye Tıǧlı, Gökkız
b. Bolvadin, 1317 (82 yaşında), okuma yazması yok, ev h.
c. Bolvadin'de kendisi 20-21 yaşlarında iken görmüş
d. Bolvadin, 6.2.1982, Şerife Doğruöz
- A/a.3) a. Ali Paşa Yılmaz
b. Rize, 95 yaşında, okur yazar
c. 1930' lu yıllarda
d. Ankara, 8.4.1982, Ali Pirim
- A/a.4) a. Nezahat Doǧan
b. Tarsus, 58'yaşında, ilk okul, ev h.
c. Olayı yaklaşık 35-40 yıl önce annesinden dinlemiş. Olay sırasında kendisi alt katta olduğundan sadece gürültüleri duyabilmiş, sonra olanları annesi anlatmış
d. Ankara, 23.7.1979, Nevzat Gözaydın
- A/a.5) a. Fatma Yıldız
b. Elazığ, 4-7 yaşında, köy enstitüsü mezunu, ilkokul öğretmeni
c. Elazığ'da yirmibeş yıl önce köy halkından duymuş
d. Elazığ, 21.5. 1978, Nevzat Gözaydın
- A/a.6) a. Türkan Lüleci
b. Ankara, 50 yaşında, lise, ev h.
c. Kendi başından birkaç yıl önce geçmiş
d. Ankara, 18.4.1988, Nevzat Gözaydın
- A/a.7) a. Abbas Özbaş
b. Çorum, 51 yaşında, ilkokul, memur
c. Kendi rüyasında görmüş

d. Dikmen-Ankara, 17.1.1982, Tuncay Yıldırım

A/a.8) a. Hasan Yıldırım

b. Ankara, 1959, ilkokul, serbest meslek

c. Olayı Diyarbakır'da 1980'de Alaaddin Gündoğdu'dan duymuş

d. Aydınlikevler-Ankara, 6.3.1982, Tuncay Yıldırım

A/a.9) a. Nizamettin Akçan

b. 61, İstanbul, orta okul, serbest

c. İstanbul'da 1970'li yıllarda kendi başından geçmiş

d. Ankara, 27.6.1984, Nevzat Gözaydın.

A/a.10) a. Şükran Ünalın

b. İstanbul, 1948, Orta okul, ev h.

c. 1964'te Mamak'ta o çocuğun annesinden dinlemiş

d. Ankara, 9.4.1982, Birşat Akyazılı

A/a.11) a. Makbule Dinlenmez

b. Ankara, 1959, orta okul, ev h.

c. Ankara'da Beyhan Ö.'dan duymuş, bu hanım 50 yaşlarında

d. Ankara, 10.4.1982, Uğur Gümüş

A/a.12) a. Hacı Kadir Borlu

b. Bolvadin, 78 yaşında, çiftçi

c. Bolvadin'di iki-üç yıl önce kendisi yaşamış

d. Bolvadin, 17.2.1982, Şerife Doğruöz

A/a.13) a. Huriye Yanmaz

b. Erzurum, 1950, ilk okul, ev h.

c. Kendi başından geçmiş

d. Keçiören-Ankara, 4.3.1982, Yusuf Aykasım

A/a.14) a. Emine Sarı, Cin Emine

b. Zonguldak, 1920, okur yazar, ev h.

c. Olayı annesinden dinlemiş

d. Tabaklı köyü/Beycuma-Zonguldak, 12.2.1982, Fevzi Karaoğlu

A/a.15) a. Fadile Çiçek

- b. Oluklu köyü-Bilecik, 61 yaşında, okur yazar, ev h.
- c. Oluklu köyünde, 1974/1975 yıllarında, köy halkından duymuş
- d. Bilecik, 5.2.1982, Emin Özgen

A/a.16)

- b. Van/Gürpınar, 1926, okur yazar, ev h.
- c. Olayı anneannesi anlatmış
- d. Van, 8.2.1982, Ahmet Taşkan

A/a.17) a. Mehmet Toydaş, Hoca

- b. Adıyaman/Bölbaşı, 40-45 yaşlarında, ilk okul, çiftçi
- c. Olay kendi çevresinde geçmiş ve gerçekten yaşanmış
- d. Ankara, 6.4.1982, Uğur Gümüş

A/a.18) a. Dilek Şolpan

- b. Polatlı, 1962, lise, öğrenci
- c. İki yıl önce Polatlı'da büyüklerinden duymuş
- d. Polatlı, 30.1.1982, Funda Erdem

A/a.19) a. Melahat Gölcük

- b. Ordu, 65 yaşlarında, okur yazar, ev h.
- c. Büyüklerinden yıllar önce duymuş
- d. Ankara, 18.9.1988, Nevzat Gözaydın

A/a.20) a. Naciye Erkan

- b. Çorum/Alaca, 65 yaşında, tahsilsiz, ev h.
- c. Kendi başından, 1967'de, köyünde geçmiş
- d. Çorum, 19.7.1983. Ali Atak

A/a.21) a. O.Faik Boran

- b. Yozgat, 1908, yüksek okul, emekli
- c. Elli yıl kadar önce olayı yaşayandan duymuş
- d. Etlik-Ankara, 21.3.1982, Mehmet Tansu

- A/a.22) a. Beşir Turan
b. Merzifon, 80, tahsilsiz, çiftçi
c. Olaya kendi tanık olmuş
d. Ankara, 1.3.1982, Cemal Ersen
- A/a.23) a. Leyla Akpoyraz
b. Ankara, 1961, lise, memur
c. Kendi başından geçmiştir
d. Ankara, Nisan 1982, Erol Yıldırım
- A/a.24) a. Fatma Kapukaya
b. Ağcakale, 1930, okuryazar, ev h.
c. Ağustos 1981'de kendi başlarından geçmiştir
d. Ankara, 2.4.1982, Orhan Karadağ
- A/a.25) a. Emine Yangıncı
b. Giresun, 1919, tahsilsiz, ev h.
c. Giresun'da 1972'de, anlatanın başından geçmiştir
d. Ankara, 15.2.1982, Birşat Akyazılı
- A/a.26) a. Tahir Bozoğlan
b. Gaziantep, 69 yaşında, tahsilsiz, çiftçi
c. Gaziantep'in Korkun kasabasında, 1979'da duymuş, kimden dinlediğini hatırlamıyor
d. Gaziantep, 4.2.1982, M. Mesut Uyanık
- A/a.27) a. Muammer Aşçı
b. Antakya-Samandağ, 1941, ilkokul, kaloriferci
c. Beş yıl kadar önce dayısının oğlundan dinlemiş
d. Ankara, 9.5.1982, Dilek Çarkgil
- A/a.28) a. Nevruz Altınok
b. Urfa, 29 yaşında, lise, serbest meslek
c. Ailesinden bizzat duyup yaşamış
d. Urfa, Mart 1982, Salih M.

- A/a.29) a. Ali Osman Kartal
b. Erzurum, 74 yaşında, okur yazar, çiftçi
c. Ankara'da çevresindekilerden üç-beş yıl önce dinlemiş
d. Ankara, 13.4.1986, Nevzat Gözaydın
- A/a.30) a. Ümmühan Beldek
b. Yozgat, 1935, ortaokul, ev h.
c. Kayseri'de, 1955'te kendi başından geçmiştir
d. Ankara, 14.4.1982, Kerime Ural
- A/b.1) a. Selma Uçak
b. Ankara, 36 yaşında, meslek lisesi, ev h.
c. Ankara'da 1970'li yılların başında komşusundan duymuş
d. Ankara, 18.4.1982, Teoman Kozan
- A/b.2) a. Rıfat Kaya
b. Niyaroğlu köyü/Çiçekdağı-Kırşehir, 57 yaşında, muhtar
c. Niyaroğlu köyünde bizzat başından geçmiştir
d. Niyaroğlu köyü, 2.8.1982, Vecdi Yaşar
- A/b.3) a. Emine Erdoğan
b. Gerece, 1945, tahsilsiz, ev h.
c. Rüyasında 1973'te görmüş
d. Ankara, 25. 9. 1979, Nurhayat Erdoğan
- A/b.4) a. Orhan Yücel
b. Adana, 38 yaşında, lise. esnaf
c. Çarşıya 7-8 yıl önce ilk kez geldiğinde çarşı esnafından duymuş
d. Adana, 7.2.1982, M. Hakan Yol
- A/b.5) a. Nebile Karaman
b. Ceyhan, 1900, tahsilsiz, ev h.
c. Ceyhan'da yirmi yıl kadar önce kız kardeşinden duymuş
d. İskenderun, 20.10.19809 Aşiyen Koç

- A/b.6) a. Nezahat Aktaş, Hacı teyze
b. İskenderun, 1932, ilkokul, ev h.
c. Annesinden 10 yıl kadar önce duymuş
d. İskenderun, 18.10.1980, Aşiyen Koç
- A/b.7) a. Fatma Yüksel
b. Ayaş/Ankara, 56 yaşında, ilkokul, ev h.
c. Ankara'daki evinde 22 yıl önce bizzat yaşamış
d. Ankara, 24.5.1979, Nurhayat Erdoğan
- A/b.8) a. Melda Tekin
b. Ankara, 63 yaşında, okur yazar, ev h.
c. Ankara'da bizzat başından geçmiştir
d. Ankara, 17.8.1993, Nevzat Gözaydın
- A/b.9) a. Hasan Yakupoğlu, Laz Hasan
b. Trabzon, 1939, ilkokul, Karabük Demir-Çelik'te elektrikçi
c. Birkaç yıl önce bizzat kendisi yaşamış
d. Konarı köyü/Trabzon, 7.8.1982, Yunus Çelikay
- A/b.10) a. Abdullah Başer
b. Ayaş-Ankara, 71 yaşında, ilkokul, rençber
c. Kendi başından 10 yıl kadar önce geçmiştir
d. Ankara, 4.11.1988, Nevzat Gözaydın
- A/b.11) a. Fazilet Kalan
b. Eskişehir, 54 yaşında, ilkokul, ev h.
c. Eskişehir'de komşularından 6-7 yıl önce dinlemiş
d. Eskişehir, 12.11.1987, Kemal Erten
- A/b.12) a. Naime Gözaydın
b. Sungurlu/Çorum, 49 yaşında, ilkokul, ev h.
c. Ankara'da komşularından sürekli dinlemiş
d. Ankara, 16.8.1970, Nevzat Gözaydın

A/b.13) a. Aysel Aktaş

- b. Adana, 4-5 yaşında, ortaokul, ev h.
- c. Üç yıl önce kendisi tanık olmuş
- d. İzmit, 8.2.1982, Berrin Dayıoğlu

A/b.14) a. Fatma Emiroğlu

- b. Ankara, 59 yaşında, ilkokul, ev h.
- c. Aile büyüklerinden birkaç yıl önce dinlemiş
- d. Ankara, 6.8.1985, Fatih Çakır

A/b.15) a. Özdemir Saran

- b. Samsun, 63 yaşında, orta okul, serbest meslek
- c. Ordulu arkadaşından iki yıl kadar önce dinlemiş
- d. Samsun, 22.2.1983, Ömer Sezgin

A/b.16) a. Emin Yılmaz

- b. Diyarbakır, 74 yaşında, tahsilsiz, eski çiftçi
- c. Diyarbakır ' da annesi kendisine 20 yıl kadar önce anlatmış
- d. Samsun, 22.2.1983, Ömer Sezgin

A/b.17) a. Hanife Demirbaş

- b. Kastamonu, 1932, ilkokul, ev h.
- c. Bizzat başından geçmiştir
- d. Dikmen/Ankara, 14,3.1982, Salih Özgen

B.1) a. Mehmet Erol

- b. Gümüşhacıköy-Amasya, 62 yaşında, ilk okul, çiftçi
- c. Kendi başından geçmiştir
- d. Amasya, 1.8.1982, Remzi Çakır

B.2) a. Fikriye Adıgüzel

- b. Kars, 46 yaşında, ilkokul, ev h.
- c. Kelkit-Erzincan'da 1954'te komşusu anlatmış ve Kelkit'te eskiden beri anlatılmış.
- d. Erzincan, 20.7.1982, Emin Şerefli

- B.3) a. Hayri Özelli
b. Adana, 1945, ilkokul, sanayici
c. Gaziantep'te, 1972'de Cevdet Vidin'den dinlemiş
d. Gaziantep, 14.2.1982, M. Mesut Uyanık
- B.4) a. Emine Yangıncı
b. Giresun, 1919, tahsilsiz, ev h.
c. Ankara'da 1968'de bizzat kendisi yaşamış
d. Ankara, 6.4.1982 Birşat Akyazılı
- B.5) a. Ali Polat
b. Alaca-Çorum, 45 yaşında, ilkokul, bakkal
c. Ankara'da 1960'da bizzat yaşamış
d. Ankara, 15.12.1982, Kerim Yener
- B.6) a. Sabri Ersöz
b. Kars, 1915, ilkokul, çalışmıyor
c. Akköprü-Ankara'da bizzat yaşamış
d. Ankara 24-.7.1990, Nevzat Gözaydın
- B.7) a. Refika Ersin
b. Ankara, 1928, tahsilsiz, ev h.
c. Ankara'da 5-6 yıl önce kendi tanık olmuş
d. Ankara, 14.4.1983, Aysel Coşkun
- B.8) a. Tanzer Kozan
b. Elazığ, 47 yaşında, lise, memur
c. Ankara'da bir arkadaşından duymuş
d. Ankara, 8 Ocak 1982, Teoman Kozan
- B.9) a. Cemile Sevüktekin
b. Ankara, 1940, orta okul, memur
c. Ankara'da üç yıl önce ölen dayısına ait
d. Ankara, 25.9.1979, Hülya Akan

- B.10) a. Gülbeyaz Şenyüz, Destegül hanım
b. Kaymaklı, 1928, tahsilsiz, ev h.
c. Kaymaklı'da 45 yıl kadar önce annesinden duymuş
d. Ankara, 15. 9. 1982, Hanife Şenyüz
- B.11) a. Emine Gürün
b. Kahramanmaraş, 76 yaşında, eski Amerikan Koleji/Maraş okulu 2. sınıftan ayrılmış, ev h.
c. Kendi başından geçmiştir
d. Kahramanmaraş, 12.7.1980, Zeynep Emirhasanoğlu
- B.12) a. Mustafa Kuzu
b. Bursa, 69 yaşında, rençber
c. Bursa'nın Karacaeli köyünde 1945 'te tanık olmuş
d. Ankara, 21.8.1980, Nilgül Doğan
- B.13) a. Kamile Uzun
b. Ilgaz-Kastamonu, 52 yaşında, ilkokul, ev h.
c. Ilgaz'da kendi başından geçmiştir
d. Hacıbayram/Ankara, 24-.9.1980, Havva Özen
- B.14) a. Hatice Ertürk
b. Erzincan, 55 yaşlarında, ilkokul, ev h.
c. Erzincan'da 1981'de gelinlerinden duymuş
d. Erzincan, 4.8.1981, Elif Başarır
- B.15) a. Ayşe Şahin
b. İstanbul, 23 yaşında, Üniversite öğrencisi
c. İstanbul'da 5 yıl kadar önce Ayhan Erol'dan dinlemiş
d. Ankara, 4.2.1982, Feriha Kara

R: DİĞER İNANIŞLAR ve DAVRANIŞLAR:

R.1) “Niğde’nin köylerinden birisinde, köyün ağası yeni doğan çocuğu için arazisinin bir kısmına kavak ağaçları diktirir.

Ağaçlar, çocukla beraber büyürler. Çocuk büyüyüp 22 yaşına geldiğinde, yöre köylerden gelen birileri tarafından babası ile birlikte öldürülür.

Bunun üzerine kavaklar, bir daha çıkmamak üzere yapraklarını dökerler ve kururlar.”

R.2) “Ahiler köyünde yaşayan ve çok yaşlı olan Hatice Hala ölüm halindedir. Ancak, bu halde aylarca kendini bilmeden yatar. Daha sonra, başka bir köyden gelen akrabalarından birisi bu durumu görür ve Hatice Hala’nın bir an önce huzura kavuşması için bir yol düşünür. Önce, kadının kirli elbiselerini ister sonra da, bunları hastanın yastığının altına koyar. Bir süre sonra da Hatice Hala vefat eder.

Bu olay, köy halkı tarafından, Hatice Hala’nın günahkarlığına yorulmuştur.”

R.3) “Babaannemin çocukluğunda bir muhacir karısı varmış. Bu kadının memleketi Kelkit’miş. Kelkit’ linin de çocukluğunda, beşikte çocuğu olan bir kadın ölür. Yıkarlar, gömerler. Gece olur kapı çalınır, kocası kapıyı açar ve karısını karşısında görünce paniğe kapılır yan odaya kaçar. Karısını gözetlemeye başlar, karısının çocuklarını emzirdiğini görür. Karısı sonra geldiği gibi gider. Ertesi gün de aynı şeyler olur. Adam dayanamaz ve müftüye gider. Durumu anlatır. Müftü de”masanın üzerine pişmemiş et ve elbiselerini koy” der. Adam söyleneni yapar ve kadın yine gelir. Çocuğunu emzirir sonra eti görür, pişirir, yer ve elbiselerini de giyer sonra gitmez. Orada yatar. Ertesi gün kocası tekrar müftüye gelir ve olanları anlatır, müftü de”korkulacak bir şeyin olmadığını” yani kadının hortlamış olmadığını söyler. “Eğer hortlamış olsa idi eti pişirmeden yedi” der. Kadın beş sene yaşar ve sonra ölür.”

R.4) “Çocukluğum Erzincan’da geçti. 7 yaşlarında iken amcamın bir oğlu oldu. Çocuğun adını Muhammed koydular. Çocuk doğduğu günden itibaren sağlıklı bir gün geçirmiyordu. Devamlı hasta idi. Ancak, hastalığının ne olduğu da bilinmiyordu. O tarihlerde doktor imkanı da yok denecek kadar azdı.

Bir gün (takriben amcamın çocuğunun doğmasından 2-3 yıl sonra), bir bağ evinin bahçesinde oynuyordum. Yaşlı bir amca beni çevirdi ve amcamın

oğlunun sağlığına kavuşması için benden, bağımızın içindeki çeşmeden bir kap su almamı, bu suyu amcamın oğlu Muhammed'in üstüne serpmemi istedi. Suyu serptikten sonra da çocuğa yeni bir isim koymamızı söyledi. Bu arada suyu alıp dönerken, ne olursa olsun geriye hiç bakmamamı da sıkı sıkı tenbihledi. Sonra yaşlı amcanın yanımda olmadığını farkettim.

Denileni yapmak için çeşmeye gittim, suyu aldım. Çeşmeden dönerken, çeşme başına büyük gürültüler duydum, korktum ve bakmadım.

Eve geldim ve yengeme olanları anlattım. Yaşlı adamın dediği suyu Muhammed'in üzerine serptim. Adını da değiştirdik. Abdülkadir koyduk.

Gün geçtikçe çocuk iyileşti ve normal duruma kavuştu. Durumu merak ettik ve bir Hoca'ya sorduk. Hoca da bu tür şeylerin olduğunu; Muhammed Peygamberimizin ismi olduğundan, bazı kişilerin bu ismin ağırlığını taşıyamayacağını, o nedenle ismin değiştirilmesinin isabetli olduğunu söyledi.

Adı geçen çocuk, şimdi sağ salim yaşamaktadır ve çoluk çocuğa karışmıştır.”

R.5) “1938 yılının Aralık ayında Bulgar hududunda 46. alayda asker olan Fehmi Uzun ve üç arkadaşı manevra sırasında dağa gönderilmişler. Tepede çadır kuran dört arkadaş çadıra yakın bir değirmen taşının toprağa gömülü olduğunu görüp onu sofra olarak kullanmak istiyorlar. Topraktan çıkarıp çadıra koyuyorlar. Ertesi sabah uyandıklarında taşın çadırda olmadığını, tekrar eski yerine gittiğini görüyorlar. Tekrar taşı almışlar ve bu olay birkaç gün devam ediyor. Bir sabah uyandıklarında çadırın önünde bir sepet üzüm görüyorlar. Sepeti içeri alıp üzümü yemeye başladıklarında üzümün hiç eksilmediğini görünce korkuyorlar. Ertesi gece “Fehmi çavuş, Fehmi çavuş” diye çağıran bir ses duyuyorlar. Sesin peşini takip ediyor, fakat kim olduğunu göremiyorlar ve korkup durduklarında dağda bir tren görüyorlar. Trenden inenlerin yakasında 115. alay yazıyor. Alayın paşası trenden inip hal hatır soruyor ve “teskere aldığınızda bu gördüklerinizi herkese anlatın” dedikten sonra bir anda trenle birlikte kayboluyor.”

R.6) “Annem doğum yaptıktan bir iki gün sonra vefat etmişti. Bir buçuk yaşında olan kardeşim Ahmet o günden sonra sürekli olarak her uykudan uyanışta eliyle evimizden gözüken mezarlığı gösterip “Oraya, oraya, anne oraya gitti ben de gideceğim” dermiş.(Bana bunları hem babaannem, hem de köylü kadınlar anlattılar; ne dereceye kadar doğru olduğunu bilemiyorum.)

Yeni doğan kardeşim kırk günlük olduğunda iki kez “anne” demiş. Aynı gün iki kardeşim birden aynı zamanlarda vefat ettiler.

Şimdi mezarlıkta annem ve iki kardeşim aynı mezarlıkta yatıyorlar.”

R.7) “Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliğinde veznedar olarak görevli iken ilginç özelliği olan bir delikanlı ile karşılaştım. Bu delikanlı “Hatay’ın Reyhanlı ilçesinin Hamda köyünden” gelip çiftlikte çalışan bir işçimizdi. İlgimi çok çektiğinden bu söylenenin doğru olup olmadığını delikanlıya hemen sordum.

Delikanlı utana çekine doğru olduğunu söyleyerek anlatmaya başladı.

-“Babam yeni evlenmiş bir kaçakçıymış. Bir gün yine Suriye’ye kaçak mal getirmek için arkadaşlarıyla sınırdan geçmiş. Gece geri dönerken sınırdan jandarmalarla müsademeye tutuşmuşlar. Kaçakçı arkadaşlarının içinden sadece babam vurulmuş, diğerleri kaçmayı başarmış. Babamı köye getirip toprağa vermişler. Annem de bu sıra bana hamileymiş. Annem doğacak çocuğunu bin bir ümitle beklerken belki bir hastalıktan belki de babamın ölümüne üzüntüden doğmama çok yakın bir gün ölmüş.

Annemi köylülerimiz ikinci namazından sonra kara toprağa defnetmişler. O gece babamın arkadaşları olan kaçakçılar sınırdan geçerek köyün mezarlığına kadar gelmişler. Geceyi mezarlıkta geçirip gündüz gözü ile köye girmek istemişler. Annemin mezarının başına yatan iki kaçakçı sabaha karşı çocuk sesiyle uyanmışlar. Korkuyla mezarı açtıklarında beni doğmuş olarak bulmuşlar. Sabah beni köye getirip akrabalarımın teslim etmişler. Akrabalarım beni yetim, öksüz çocuk diyerek el üstünde büyütmüşler. O günden bu yana akrabalarım ve ben Allah’ın bu büyük hikmetine devamlı şükrederiz.”

Ben önce delikanlının anlattıklarına inanmak istememiştim. Daha sonra delikanlının köyünden yaşlılara sorduğumda onlar da bana aynı şeyi doğrularak anlattılar. O zaman benim de Allah’ın varlığına ve büyüklüğüne inancım bir kat daha arttı.

R.8) “Trakya’nın Tayakadın köyünde bir süre oturduk. Ev sahibimiz olan kadının ağzı burnu çarpıktı. Sebebini sordum, köyün tekin olmadığını, gece sokağa su döktükten sonra böyle olduğunu söyledi. Senede bir gün o köye rüzgarla birlikte korkunç bir uğultu gelirdi. Bir gece eşim eve içkili geldi, çıkarması gerekti, doğru cama koştu. İri yarı kara bir şeklin kendisine göründüğünü söyledi. Sarhoş olduğundan ona inanmadım. Aynı sene yazın pikniğe gidecektik, hazırlanmak için erkenden kalktım. Hava aydınladı mı diye perdeyi kaldırdım. Dört yol ağzında kara bir şekil dikilmişti ve ben baktıkça büyüyordu. Çok korktum o günden sonra bütün camları battaniye ile örttüm.

Söylendiğine göre bu bir hristiyan ermişi imiş ve Ayazma’yı ziyarete gelirmiş.

Ayazma: Kilise harabesindeki insan eli ile yapılmış gölcük, adak yeridir.”

R.9) “Yozgat’ın Paşa köyünde yaşayan İbrahim isimli bir arkadaşım babasından duyduğu ve kendi köylerinde yaşanmış bir olayı şöyle anlattı:

Çok eskilerde bizim köyde Mehmet emmi diye saf bir adam varmış. Bu adam sık sık yakınlarına “Ben ölünce cenaze namazımı Çorum’lu Bahri Efendi kıldırarak” dermiş. Bahri Efendi Orta Anadolu’da meşhur bir hocaymış.

Mehmet emminin vadesi yetip ölmüş. Cenaze yıkanmış. Köylüler cenaze namazını kılarlarken sarıklı iki adam gelmiş. Bizim köylüler cenaze namazının kıldırılmasını misafirlerden istemişler. Bunun üzerine misafir hocalardan biri namazı kıldırılmaya başlamış. Fakat namazın hemen başlarında namazı bozmuş ve arkadaşına “ölü, namazı senin kıldırmanı istiyor” demiş. Arkadaşı namazı kıldırılmış. Köylüler hocaya namazdan sonra senin adın nedir, diye sormuşlar. Hoca “Çorumlu Bahri Efendi” demiş. “Yakın köyde hocamız hastalandı da onu ziyarete gidiyoruz” demiş.”

R.10) “27.2.1981 akşamı kayınvalidem ağırlaştı. Doktorlar her an ölebilir dediler. Artık hiçbir şekilde yardımcı olamıyorduk. Nitekim ertesi akşam komaya girdi, çocukları başına toplandılar fakat kendisine kırgın olan oğlu gelmedi. Kayınvalidem bir ara gözünü açıp “Çetin’i çağırın” dedi.

Kayınbiraderime telefon ettim fakat onu bir türlü ikna edemedim. Kayınvalidem resmen, ölmek için savaş veriyordu. Bir ara “dayanacağım” dedi. Artık azap çekiyordu. Huzur içinde ölebilsin diye zemzem içirdik, göğsüne yeşil yaprak koyduk, hasret giderdiğinde inanılan bir tütsü yaktık.

Tekrar gözünü açtığında ona oğlunun gelmeyeceğini söyledim, gözlerini yumdu. Birkaç dakika sonra vefat etti.”

R.11) “Annemin manevi kardeşi saydığı Abdi, bir akşam bize yemeğe gelmişti. Yemek yenmişti. Ablam ve ben sofrayı toplamaya koyulduk. Ben o sırada tabakta bulunan yemek artıklarını çöpe dökmek istemişim ki suratıma nereden geldiğini anlamadığım bir tokat yedim. Çok şaşırıyordum. Yaptığım işe devam ettim, bir tokat daha yedim. Korkarak içeri koştum. Abdi beni yanına çağırdı ve arapça olarak (Ev sahibimiz Ayten teyze tercüme ediyordu) artıkları dökmenin çok günah olduğunu, artıkları hayvanlara vermenin doğru olduğunu söyledi. O zaman bana tokat atanın Abdi olduğunu anlamıştım.”

R.12) “Uzun çok uzun yıllar önce Toros Dağlarında eskiden çobanlık yapmış kimsesiz yaşlı bir adam yaşamış. Kimseye kötülüğü dokunmayan sessiz kendi halinde birisiymiş. Bir gün çok yorgun ve aç birisine rastlamış. Onu hemen alıp

kendi kulübesine götürmüş. Orada önce karnını doyurmuş, sonra da yavaş yavaş hastalığını tedavi etmeye başlamış. Yaşlı adam, onun bu iyiliklerinden çok memnun kalmış. Onun yanından ayrılırken : “Bana yaptığın bu iyilikleri Allah karşılıksız bırakmaz.” Diyerek ordan ayrılmış.

Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra, büyük bir fırtına, Toros Dağlarını kasıp kavurmaya başlamış. Bizim çobanın evi de fırtınada yıkılmış. Çoban nereye gideceğini, ne yapacağını şaşırılmış, düşünüp dururken, birden karşısında, bir zaman yardım ettiği yaşlı adamı görmüş. Adam ona yardımını unutmadığını, şimdi yardım sırasının kendisinde olduğunu söylemiş. Ve çobanın yıkılan kulübesini hemen eski haline getirivermiş. Çoban hayretler içinde ona bakıp dururken de birden bire gözden kaybolmuş. Kısacası bizim iyilik sever çoban yaptığı iyiliğin daha büyüğünü görmüş olmuş.”

R.13) “Niyazi isminde bir çoban, akşam davarı sayıp bıraktıktan sonra tulluk’a(çoban evi) geliyor. Evinin önünde otururken bir köpek ısıyor, çoban aldırıyor. Aradan 20 gün geçince çobanın her tarafı kıpkırmızı oluyor ve kudurmaya başlıyor, adamı bir eve kapatıyorlar ve silahla öldürmeye karar veriyorlar fakat tam öldürecekleri sıra çoban kendisi ölüyor.

Köylü o mezarı 40 gün beklemiş, sonra bakmışlarki mezar yarılmaya başlamış, o zaman mezarın üstüne odun yığıp yakmışlar.(Köy inanışlarına göre, ölü hortlarsa mezarı çatlarmış, hortlağı kovmak içinde ateş yakarlarmış) Köylü durumu meşhur bir hocaya anlatmış ve köyü bu adamın büyüünden kurtarmasını(Hastalığın yayılmasını önlenmesini istiyorlar) istemişler. Hoca bunun üzerine tüm köydekilerin dilinin altını bıçakla çizmiş ve böylece büyü ortadan kalkmış.”

R.14) “Cincin Musa derler okuyup üflüyormuş büyü yapıyormuş aynı zamanda. Bu adam Yenimahalle 5.durakta içmiş yürüyemeyecek halde iken tanıdık olduğu için yardım etmek istedim. Bir dere var evimize giderken; dereye geldiğimizde Murat ben sana perileri çağırayım konuş dedi, bir takım el hareketleri yaptı birşeyler söyledi, kırmızı siyah dört beş renkli insan şeklinde bir takım şeyler belirdi. Korkumdan gözlerimi kapattım adama sarıldım. Yalvarmaya başladım, aman abi bunları yok et dedim. Beni evin ağzına kadar geçirdi.”

R.15) “Benim annem, sarılık hastalığını okumakla iyi ederdi. Biz buna –OCAK-deriz. Yani anneme de annesi el vermiş. Annemin anlattığına göre,

“Annem bana el vermeden önce ona heveslenerek birkaç sarılığa okumuş fakat iyi edememişim. Ama annemden el aldıktan sonra(o öldükten sonra), bu işi başarabildim.

Bir keresinde, bacımın oğlu ameliyat olmuş Gülhane hastahanesinde yatıyordu. Bacımla birlikte onu ziyarete gittik. O sırada hastahane uzun süreden beri hastalıktan yatmakta olan bir yüzbaşı varmış. Yeğenim bunu bize söyleyince; hep birlikte Yüzbaşının kaldığı odaya gittik. Yüzbaşuya, okumakla onu iyi etmek istediğimi söyledim. Yüzbaşı kabul edince de okudum. Yüzbaşı 4 gün içinde iyileşerek taburcu oldu.”

Annemin birçok kişiyi sarılık hastalığından okumak suretiyle iyileştirdiğinde birçok kereler şahit oldum.”

R.16) “Konya merkezden 20 km. uzaklıkta ve şehrin batı yakasında Dere Belediyesi mevcuttur. Mezkür yer, Belediye olmasına rağmen halen Dere Köyü olarak nitelendirilmiştir. Nüfusu 80-100 hane kadar olup; halen köy niteliklerini taşımaktadır. Konya düz bir ovada yerleşmiş olmasına rağmen, Dere Köyü etrafı LORAS dağı ve küçük tepeliklerle çevrili, yemyeşil şirin bir yerdir. Köyün güney sırtı Değirmen-tepe adlı bir tepeliğe dayanmıştır. Değirmen-tepe'nin jeolojik özelliği nedeniyle, kayalar uzun yıllar aşınmış, sert kısımlar kalmış, diğer yerler aşınmıştır. Bu durum yöreye enteresan bir görünüm vermiştir.

İşte, bu tepenin köye bakan yamacındaki bir kayanın görünümünü aynen şöyledir:

Tepenin yukarisından, köye doğru inen üçlü sıra şeklinde 60-70 metre uzunluğunda bir insan konvoyu, konvoyun önünde telli duvaklı bir gelin, yanında kadınlar ve arkaya doğru uzanan kadınlı erkekli gruplar. Uzaktan manzaraya bakan, gerçekte bir kalabalığın dağdan, köye doğru indiğini görmektedir.

Rivayet odur ki:

“Eski zamanlarda, LORAS dağının arkasındaki bir köyden, Dere köyüne gelin alınır. Yaya olarak hareket eden düğün alayı köye yaklaşırken, herkes bitap düşmüştür. O ara gelinin tuvalet ihtiyacı gelir. Gelin bir fırsatta, tuvalet ihtiyacını giderir fakat temizlenmek için yanında hiçbirşey bulunmadığından, azık çantasından çıkardığı “pişi” ile temizliğini yapar. Tanrı da onun bu hatasını cezalandırmak için bütün gelin alayını o anda taş yapar.”

R.17) “İstanbul-Tophane’de yengem oturuyordu. Kendisi Rum olduğu halde bir Türkle evlenmişti. Yengem kendi ailesinden ve kocasından gizli müslüman olmuş ve bunu sadece kaynanasına söylemiş. 12 sene boyunca kaynanasından başka hiç kimselere duyurmamış. Kimseye söylemesin diye de boyuna kaynanasını tembihlermiş.

Yengem bir gün hastalandı. Ölüm saatinin geldiğini anlayınca, akrabalarına tel çektik. Geldiler ve Katolik adetlerine göre yengemin ellerinin ve ayaklarının damarlarını kan gelmeyecek şekilde boğmak istediler. Yengemin

kayınbiraderi buna karşı çıkararak kendilerinin Türk olduklarını ve Türk adetlerini uygulayacaklarını söyledi. Bunun üzerine yengemin akrabaları geri döndü. Biz de onu kendi usullerimize göre gömdük.

Aradan 10 sene geçti ve belediye onun yattığı mezarlıktaki mezarların hepsinin başka bir yere taşınmasını istedi. Herkesin mezarı açıldı ve ölülerin iskeletleri alınarak başka yere gömüldü. Tabii biz de yengemin mezarını açtık. Aynı anda hepimiz hayretten donakaldık. Yengem mezara yeni konmuş gibiydi. Bembeyaz kefeni ve hiç bozulmamış haliyle sanki yarım saat önce gömülmüş gibiydi. Bir hoca çağırdık ve hoca bu mezara dokunulmamasını istedi. Biz de mezarı derhal kapattık. Belediye'nin yapacağı yol, mezardan uzakta kaldığı için hiçbir zorluk çıkartmadılar. Mezar hala orada bulunmaktadır.”

R.18) “Amasya’da şamlar mezarlığı yerinden kaldırılıyordu, yerine ev yapılacaktı, bu yüzden mezar sahiplerine haber gönderildi, gelsinler ölülerini alıp öbür mezarlığa defnettirsinler diye.

O mezarlıkta kayınbiraderim ve kayınpederim yatıyordu. Onları ordan alıp öbür mezarlığa defnetmek için biz de gittik. Mezar açıldı ve kayınbiraderimin alnında ve kayınpederimin alnında Arapça yazılar vardı. Biz bunları alınyazıları olarak tanımladık. Kayınbiraderim çok genç ölmüştü, onun alnındaki yazılar büyük ve çok azdı. Kayınpederim ise bayağı yaşlıydı öldüğünde, o yüzden onun alnındaki yazılar çok sıkı.

R.19) “Annem yaylaydaydı; biz her mayıs sonunda yaylaya çıkarız ve üç ay kaldıktan sonra köye döneriz. O sene de böyle oldu, güz mevsimi gelince annem haber gönderdi gelin bizi yayladan alın diye. Ben de katırla birlikte yola çıktım, annemi almaya yayladan. Epey yol aldıktan sonra yaylaya yakın bir köye geldim. Orada bir ihtiyar kadın bana yemeğimi yedikten sonra geceyi orda geçirmemi yola sabahleyin çıkmamı söyledi, oralarda geceleyin cinlerin perilerin olacağını söyledi. Ben dinlemedim, yola çıktım. Tam ırmağın yanından geçerken hayvan birden durdu. O kadar zorladım, imkan yok ileri gitmedi. Bir de baktım bir katran taşının üstünde on-onbeş kız köçek oynuyor, fakat o taşın üzerine çıksa çıksa ancak bir kuş çıkabilir. Ben bütün bunları ay ışığında görünce hayvanı geri çevirdim köye döndüm. Oradakilere gördüklerimi anlatınca onlar bana bunların peri kızı olduğunu, daha fazla ilerleseydim beni çarpabileceklerini söylediler. Ben hayvanın niye ilerlemediğini sorunca peri kızlarının hayvanın dizginlerini tutarak onun ilerlemesini engellediklerini, benim de geri dönmekle iyi yaptığımı söylediler”

R.20) “Anlatacağım olay, ben dünyaya gelmeden çok önceleri, taa ebemin gençliğinde olmuş. Onların köyünde Şarih Şivan adında ermiş bir kişi varmış. Bu

ermiş herkesin her türlü derdine çare bulmuş. Aradan yıllar geçmiş, bu arada Şarih Şivan'da çok yaşlanmış. Bir gün çok büyük bir hastalığa tutulmuş. Artık ölümü günden güne yaklaşıyordu. Şarih Şivan, ölümünün çok yaklaştığını, kendisinin komşu köyde önemli bir işinin olduğunu, bu işi yaptıktan sonra rahat bir şekilde öleceğini söylüyordu. Ama orada bulunan köylüler, onun durumunu düşünerek bu isteğini yerine getirmemişler. Şarih Şivan konuşmasının akşamı ölmüş. Köylüler gereken bütün işlemleri yaparak onu gömmüşler.

Bizim köyün yanında “Çobanlı” adında bir köy varmış. Bu köyde yazın, bizim köyden çok daha büyük kuraklık olurmuş. Şarih Şivan'ın öldüğü zaman da o köyde çok büyük bir kuraklık hüküm sürüyormuş. Köylüler su bulmak için kuyular kazıyorlar, ama her defasında kuyular kuru çıkıyormuş. Bizim köy ırmak kıyısında olduğundan bu büyük kuraklıktan fazlaca etkilenmemiş. Bizim köyden Çobanlı'ya merkeplerle su götürülenler vardı. Çobanlı halkı bakmışlar ki bu böyle olmayacak başta köyün imamı olmak üzere, köyün meydanında toplanıp, yağmur duasına başlamışlar. Köylüler dualarını okurlarken, köyün tepesinden ak sakallı nur gibi bir ihtiyar inmiş. Doğruca meydanın ortasına gelmiş ve parmaklarıyla toprağa dokunmuş. Yaşlı adamın bu dokunduğu yerde fokur fokur su kaynamağa başlamış. Bizim köyün adamları yaşlı adama iyice bakınca onun Şarih Şivan olduğunu görmüşler. Hemen onun yanına koşturmuşlar. Şarih Şivan onlara “ruhum huzura kavuştu, gönlüm ferahlandı” demiş ve tepelere doğru yürüyerek gözden kaybolmuş.”

R.21) “Konya Ermenek ‘te üç kadın sebze satmak için pazara gitmeyi kararlaştırmışlar. Ertesi gün sabah ezanından önce buluşacaklarmış. Kadınlardan birisi yattıktan sonra, adının arkadaşları tarafından çağırıldığını duymuş. Camdan baktığında iki arkadaşının onu beklediğini görmüş, giyinerek yanlarına gitmiş. Arkadaşları uçar gibi önden yürüyorlarmış. Kadın birkaç defa yavaş yürümelerini, onlara yetişemediğini söylemiş ise de dinlememişler. Yolun üstündeki mezarlığın yanından geçerken kadın dua etmek için yavaşlamış. Arkadaşları buna engel olmak istemişler, ancak kadın duasını etmiş bu sırada ezan okunmuş. Ezanın okunmasıyla arkadaşları ortadan kaybolmuşlar. Kadın kendisini beklemeden gittiklerini sanmış. Pazara geldiğinde arkadaşlarının olmadığını görmüş. Kuşluk vakti arkadaşları geldiğinde mezarlığın orda kendisini neden bıraktıklarını sormuş, onlar da “sabah evine gelerek kendisini çağırdıklarını, çıkmayınca yola çıktıklarını ve bu yüzden geç kaldıklarını” söylemişler. Kadını şeytanların kandırıp götürdüklerini, ezan okununca da yok olduklarına inanıyorlar.”

R.22) “Akrabam Rabia teyze oldukça yaşlı ve iki yıldır yatalak hastaydı. Rabia teyzem evlatları içinde en çok İstanbul'daki oğlu Ahmet'i severdi. Bir akşam hep birlikte otururken Rabia teyzemin yatağından şöyle söylendiğini duyduk. “Oğlum

Ahmet nerde? Niçin hepiniz orda oturmuş ağlıyorsunuz? Ahmet'imın öldüğünü niye ban söylemediniz?" dedi.

Hemen gidip öyle bir şey olmadığını söyleyerek zorla yatıştırdık onu. Teyzemin durumu iyi değildi. O gecenin sabahı teyzem ölmüş. Bizim ordaki inanışa göre bir kimse ölürken peşinden en sevdiğini de götürür. Teyzemin ölümünden habersiz olan Ahmet iki hafta sonra ani bir rahatsızlık sonucu öldü. Teyzem de peşinden çok sevdiği Ahmet'i götürmüştü."

R.23) "Bir gün bir zikire gitmişim zikirten çıkınca 3 arkadaş orada kalmaktansa yürüye yürüye Aksaray'a dönelim dedik ve aramızda şöyle anlaştık: kol kola girelim, gözlerimizi kapatalım, kelimeişahadet getire getire bakalım nereye kadar gideceğiz dedik ve yerine getirdik. Bir müddet gittikten sonra gene oy birliği ile gözümüzü açtık ki, Aksaray'a gelmişiz. Orada arkadaşlarla ayrıldık, herkes evine gitti. Ben de Coğlakı'daki evime doğru yola çıktım. Bizim evin biraz bu tarafında Uzun Dede'nin türbesi vardır. Oraya varınca duvarın üstünde, bahçeye bakan yarı beline kadar sarkmış bir adam gördüm, ince uzun beyaz bir gecelik giymişti. Onu mahalleden komşumuz berber Cemal efendi sandım. Cemal efendi ara sıra içerdi, her halde gene sarhoş, evine götürüyimde rezil olmasın, dedim. Yanına yaklaştım, hey Cemal, hadi evine götürüyim sen sarhoşsun, dedim. Aldırış etmedi, bir daha seslendim, gene aldırış etmedi. Bu sefer kolundan tutarak sertçe çektim bana döndü. Bu Cemal efendi değildi. Uzun boylu, 2 numara traş edilmiş saç ve sakallı sarı benizli bir adamdı. Çok korktum ve birkaç adım geriledim. O mezara doğru adım adım yaklaşırken ben ordan kaçarak evime geldim ve yattım. Sabahleyin ilk işim hemen Ahmet Hamzakadı'ya gitmek oldu(Aksaray Tarihini yazan zat). Ondan Uzun Dede'nin tarifini istedim. Bana eski kitaplarda okuduğu tarifi yaptı. Uzun boylu, kısa saç ve sakallı. Ahmet bey niye sorduğumu sordu; ben de anlattım. O zaman bahçede Uzun Dede'nin kardeşi Sebil Dede yatar, o anda onunla konuşuyordu, dedi."

R.24) "Ben 1979 yılında Kıbrıs'a gitmişim. Kıbrıs'a gidişimin ikinci ayında arkadaşlarla birlikte DİP KAPRAZ bölgesinin Kaleburnu köyüne davetli olarak gitmişim. Arkadaşlarla birlikte yedik, içtik, eğlendik. Tam gelinin damat evine geldiği anda, arkamızda çılgınlıklar duyduk. Oraya gittiğimizde, damadın annesinin bayıldığını söylediler. Ayılması içinde orada davetli bulunan doktora götürdüler. Doktor, kadını muayene yapınca onun ölmüş olduğunu söyledi. Haber düğün topluluğuna çabucak yayıldı. Köyün ileri gelenleri, kadını beyaz bir çarşafa sararak traktöre koydular. Mezarlığa götürerek onu mezarlık bekçisine emanet olarak bıraktılar. Sanki hiçbir şey olmamış gibi düğüne devam ederek şenliklerini devam ettirdiler.

O köyün geleneğine göre: Eğer böyle bir olay olursa, gelin düğünün bitiminden 7 gün sonra 7 gün süreyle yas tutarmış. Eğer gelin yas tutmazsa, uğursuzluk o ailenin üzerinde kol dolaşmış.

R.25) “ 1939 yılında ERZİNCAN’da idik. Yani büyük hareketin (x) olduğu sene. Daha hareket olmamıştı ki bir Cuma namazı öncesi camide oturmuş konuşuyorduk. Cematten yaşlı biri telaşla herkese “Bu şehrin üzerinde kara bulutlar geziyor, bela gelecek buradan kaçınız” deyip duruyordu. Aynı şeyleri sürekli tekrar ediyordu. Kimimiz güldük, kimimiz de adam deli dedik. Duyduğuma göre yaşlı adam, bize söylediklerini daha sonra Erzincan Valisine ve Jandarma Komutanına da söylemiş.

Aradan bir hafta geçti. Ben yol keşfine TUNCELİ’ye gittim ve işte o zaman ne yazık ki adamın dediği şey oldu. Büyük bir hareket oldu. Erzincan yerle bir oldu. Ben de iki kardeşimle 6 yaşındaki oğlumu bu herakatda kaybettim.

Erzincan’a döndüğümde o yaşlı adamın da öldüğünü öğrendim. Adam bütün gününü caminin avlusunda bekliyerek geçirmiş ve yıkılan minarenin altında kalarak ölmüştü. Öleceğini bildiği halde Erzincan’ı terk etmemiş ve 32.000 kişi ile kader birliği yaparak hayatını vermişti.

(x): O yörede ‘deprem’ anlamında kullanılmış.

“Bu olay benim babaannemin analığının, başından geçmiş bir olaydır. Evlerinin bodrumu varmış, bir gün kadın rüyasında, bu bodrumun sağ köşesini temiz tutmasını ve seccade sermesini, bir testiye her gün su ile doldurmasını söylemişler. Kadın bunu yapmış, her gün bir mecdiye yani altın koymuşlar. Kadın paraları saklayıp biriktirmiş. Kocasını sıkıntıya düşüne, kadın kocasına mecdiyelerden vermiş. Tabii kocası bunu nerden aldığını şiddetli baskıyla sormuş. Birini seviyorsan, filan, deyince kadın çaresiz söylemiş. Bunun üzerine testiye koymamışlar. Kadın bodrumu temizlemeyince, evde yalnızken ermiş kişilerin ruhları eve gelmiş. Kadına, sen ahrette cennet yüzü göremezsin, diye söylemişler.

NOT: Bu evde yatır yani gizli türbe varmış.”

R.27) “Bir gün kardeşimle birlikte ormana gidiyoruz odun yapmak için. İnanışlara göre cinlerin perilerin kuytu yerlerde ikindiden sonra dolaştıkları söylenirdi. Ben buna gözümle gördükten sonra daha çok inanındım. Kardeşimle ben ormanda giderken bir ırmağın kenarına geldik. İrmağın kenarından aşağı doğru bir yol iniyor, bu yolunun kenarında bir kestane ağacı, bu ağacın ince bir dalında da bir kız oturuyor. Gövdesinde oturması gerekirken incecik dalında oturur görünce çok şaşırđım ve abime gösterdim. Taş alıp kıza atmak istedim, tam o esnada kız

daldan yere atladı, 20-30 metre tekrar sıçrayarak tekrar o dala oturdu. Abim bunun bir peri kızı olduğunu söyledi; korku içinde geri döndük.

Anneme bu olayı anlatınca oranın eskiden beri perili olarak bilindiğini, ikindiden sonra kimsenin oralara gitmediğini söyledi.”

R.28) “Annem bir gün yaylaya gidiyordu. 13-14 yaşlarında bir atımız vardı, bu hayvan oniki saatlik yoldan sonra yoruldu ve durdu. Annem o sırada kardeşim Hasan ile beraberdi. Hayvan durduğu için annemler yola yayan devam ettiler, saat gece üç sıralarında bir mezarlığa yaklaştılar. Mezarlık girişinde annem yüksek sesle selamı aleyküm dedi. Bunun üzerine mezarlıkta büyük bir gürültü oldu. Birader korkup hayvanın yanına saklanmaya çalışıyor, annem saçları korkudan diken gibi olup kaçmaya başlıyor, onu biraderim takip ediyor. Bu sırada gürültü halen devam ediyor. Annemler mezarlığın yakınındaki köye sığınıyorlar ve ertesi sabah köy hocasına mezarlıktaki bu seslerin ne demek olduğunu soruyorlar. Hoca da bu mezarlığın bir Müslüman mezarlığı olduğunu, annemlerin yanlış selam verdiklerini söylüyor. Hoca “selamı aleyküm ey kabristan, selam verdim hepinize, misafirim birinize deseydiniz, bunların hiç biri olmazdı.” Bu gürültülerin sebebinin ölümlerin annemleri misafir etmek için paylaşamamaları olduğunu, hoca daha sonra annemlere söylemiş.”

R.29) “Bir tarihte hocanın birinin evindeki kedi birkaç defa zararlılık yapmış. Bu arada hoca kızıyor, kedinin üzerine gaz döküp yakıyor. Birkaç gün sonra hoca hastalanıyo, yatağa düşüyor. Yatarken durmadan feryat ediyor: “Aman ne olursunuz, bu kediyi üstümden alın, beni tırmalıyo öldürecek” diye bağıyor. Hoca bağıra bağıra, feryat ede ede üç gün yatıyor ve bu şekilde ölüyor.”

R.30) Amasya'nın Kaşka köyünde fakir bir ana babanın bir kız çocukları oluyor. Çocuk doğduğu andan itibaren ağlamaya başlıyor, hiç susmuyor. Doktor olmadığı için çocuğu imama götürüyorlar ve imam da “Bu çocuk hayatında kırk koca değiştirecek onun içinde haline ağlıyor.” der. Buna hem üzülen ve hem de korkan ana babası çocuklarını öldürüyorlar. Gömüyorlar. Gömdükten sonra mezardan acayip sesler geliyor, birtakım ilginç olaylar oluyor. Bunun üzerine baba tekrar imama gidiyor, ne olacak diye soruyor. İmam “bu durumdan kurtulmanız için mezarın üstünden kırk tane erkek çocuğu geçmesi lazımdır” diyor. Denileni yapıyorlar ve bir daha olaylar olmuyor.

R.31) “Adana'da bir kadın, oğlu ve gelini aynı evde yaşıyorlarmış. Gelin ve kaynana hiç geçinemezlermiş. Bir gün gelin kocasına “ya beni seç, ya da onu. Artık canıma tak dedi” demiş.

Adamcağız, bu kavgalara dayanamıyormuş, ama annesine de “çık, git” diyemiyormuş. Bir gün annesini yanına almış ve elinde baltayla ormana, odun kesmeye gitmişler.

Ormanda annesine: “Ben seni öldüreceğim, gelinin seni istemiyor. Ben her gün bu geçimsizliği çekemem” diyor. Annesinin bütün yalvarmalarına karşı, bu fikrinden vazgeçmemiş. Oğlunun ille de kendisini öldüreceğini anlayan annesi, oğluna: “Tamam oğlum. Sen beni öldür. Ama Allah rızası için iki rekât namaz kılayım. Ondan sonra öldürürsen öldür, gam yemem” demiş.

Namazını kılmış, fakat bir türlü selam verememiş. Oğlu ikide birde “hadi anne çabuk ol biraz” deyip duruyormuş. Sonunda “tamam oğlum, bitirdim” demiş. Olan tam baltayı annesinin ensesine indirecekken taş kesilmiş, kalmış.

Hala o taş orada durmaktaymış.”

R.32) “Çorum’lu şeyhlerden bir zat olan Hacı Bekir Baba ölmüş ve gömülmüş. Dört beş ay sonra zehirlenerek öldürüldü diye ihbar yapılmış. İnceleme yapmak üzere Cumhuriyet Savcısı, Vali, Kaymakam ve Adli Tabip mezarlığa gitmişler.

Mezar açıldığında doktor stetoskopunu ölünün göğsüne koyduğu zaman ölünün kalbinin attığını fark etmiş, kalbi ALLAH, ALLAH diye atıyormuş. Doktor inançlı bir kişi olduğu için korkmuş, geri çekilmiş. Diğerleri doktora inanmamakla beraber kalbi dinlemişler. Ölúde kalp atışından başka hiçbir hareket yokmuş. Kefen yırtılmamış.

Sonunda Cumhuriyet Savcısına ne yapalım diye sormuşlar. Savcı “bu sorumluluğu üzerime alamam, bu zat ulu bir kişi, tekrar defnedin” demiş. Ölü hiçbir incelemeye tabi tutulmadan tekrar yerine defnedilmiş.”

R.33) “ Silifke’nin merkezinde Taşköprü olarak anılan bir köprü vardır. Bu köprünün altından geçen ırmağa her yıl bir kişi boğulmaktadır. Bu konuda halk arasında anlatılan şu efsane yaygındır:

Bu köprüyü yapmaya çalışan usta köprünün ayaklarını bir türlü tutturamıyormuş. Ne yapsa, ne etse köprü ırmağın sularından yıkılıyormuş. O kadar kurbanlar kesilmiş, yine de köprü bitirilememiş. Usta en sonunda, bu köprünün bitmesi için bir insanın kurban edilmesi gerek, demiş. Bu fikrini de işçilerine söylemiş, onları da ikna etmiş. Aralarında da kararlaştırmışlar: ertesi sabah köprüye ilk gelen kişi hemen kurban edilecek, diye. Ertesi gün köprüye ilk gelen kişi ustanın karısı olmuş. Usta kararlaştırıldığı gibi, karısını kurban etmiş orada... Ondan sonra da köprünün ayakları sağlam tutturulmuş ve köprünün yapımı bitmiş.

Şimdi bu köprüde yılın belirli zamanlarında kurban edilen kadının çığlıkları, iniltileri, feryatları duyuluyormuş.”

R.34) “1952 yılında Adapazarı’nın Herdek ilçesinde oturuyorduk. Yakınlarında bulunan bir köydeki üç kişi ormana ağaç kesmeye gitmişler. Birinin üstüne ağaç kesilince olduğu gibi devrilmiş ve adam ağacın altında kalmış, beline kadar toprağa gömülürmüş. Sonra adamın belinden aşağısı felç olmuş. Bu kazadan sonra adam, ancak beş yıllık bir ömrü kaldığı söylüyormuş. Bunun üzerine adamın ermiş olduğuna inananlar ona dilek tutmaya, hastalıkları iyileştirmeye, herhangi bir şeyi merak edenler veya mutsuzlar kendi dertlerini söylemeye ona gitmeye başlamışlar. Ben de akrabalarımla bir defa gitmiştim. Orada benim memleketim olan Artvin’de kendi başımdan geçenleri bir bir anlatınca hepimiz çok şaşırдық, şaşkınlıkla anlattıklarını dinledik.

Bu adam gerçekten de beş yıl sonra öldü.”

R.35) “Yürek köyünden geliyordum. Gecenin yarısı olmuştu. Atımın üzerindeydim. Yavaş yavaş giderken arkamdan bazı seslerin geldiğini duyunca durdum, karanlıkta pek seçilmiyordu, ama biraz daha bekleyince bir tavukla yirmiyeye yakın civcivin onun peşi sıra geldiğini gördüm. Bir an şaşırıldım. Bu tavuk ve civcivler bu saatte köy dışında ne geziyorlardı? Zaman çok geç olduğundan yoluma devam ettim. Fakat tavuk ve civcivler peşimi bırakmıyorlardı. Ben durunca onlar da duruyordu. Başımı arkaya çevirince onlar da başlarını geri çeviriyordu. Ne yaptırıysam aynısı yapıyorlardı. Korkmaya başladım ve bildiğim duaları okudum. Atımı sürdüm, dört nala koşturdum. Biraz gidince durdum, arkama baktım. Yine peşimden geldiklerini gördüm. Yine beni taklit ediyorlardı. Bu sefer iyice korktum. Yine beni taklit ediyorlardı. Bu sefer iyice korktum, onların cin olduğunu düşündüm ve korkuyla atımı yine dört nala koşturdum. Köye girene kadar peşimi bırakmadılar. Hep dua okuya okuya eve geldim, içeri girip kapıyı örttüm.

Tavuk ile civcivleri günlerce rüyalarıma girdiler ve hep korkuyla uyandım.”

R.36) Birkaç ay önce kaynım öldü. Çenesini bağlarken birden, çocukları bağırdı; ‘babam ölmedi, çenesini bağlama, çenesi kımradı’ diye. O zaman ben de tereddüt ettim, çenesinin bağına açtım. Sonra kaynımın büyük oğlu emin olmak için babasının nabzını tuttu, kalbini dinledi. Baktı ki ölmüş gerçekten, tekrar çenesini bağladım. Ölünün ağzının kırmamasının sebebi, dişlik takıyordu. Dişliği çıkardıkları için çenesi biraz düşmüş kaymış, iyi kapanmıyordu. Çenesi iyice kapanmayınca da çocukları babamız ölmedi, çenesi kırmıyor, diye bağırıyorlardı. Belki de öldüğüne bir türlü inanamadıkları için öyle göründü. Yine aynı gün

kaynımı evde yattığı yerden alıp mezara götürecekleri zaman, kaldırdıklarında kaldırdıkları yere büyük bir taş koydular. Bu taş ölü gömülene kadar ortasında durdu, sonra kaldırdılar. Anadolu'da bazı yerlerde inanışlara göre, ölünün yattığı yere taş koyarlar. Bunun sebebi ölü dirilip gerisin geri gelmesin diye, rahat yatsın mezarında diyeymiş. Bu taş odanın ortasında bir süre kalır, sonra kaldırılmış. Bizde de aynen öyle oldu.”

R.37) Olay, Bursa'da Hisar mahallesi Helvacı sokağı, no:2'de geçer. Evde kalan kiracı “Aynacı Kadın” adlı bir falcıdan evde gömül altın (bahçede) olduğunu öğrenir. Bunun üzerine bahçede kazı yapılır ve altın yerine küllerle dolu bir testi ile bir kuru kafa ve kemikler bulunur. Bundan sonra çukur kapatılır. Birkaç gün sonra kiracının on yaşlarındaki oğlu annesine ağlayarak “bir kuru kafanın kendisini kovaladığını” söylemiş. Onlar da bir süre sonra korktuklarından o evden ayrılmışlar. Daha sonradan gelip oturanlara herhangi bir şey olmamış.”

R.38) Ankara'nın Keskin kazasında halk arasında Haydar Sultan diye bilinen ve oralarda çok ziyaret edilen bir türbe vardır.

Bir dağ eteğinde bulunan bu türbenin önünde bir kuyu vardır. Bu kuyunun içinde bulunan suyun insanları kuyuya doğru çektiğine inanılır. Çocuğu olmayanlar veya çocuğu çok yaşamayanlar yahut çocuğu karnında durmayıp düşük yapanlar, burayı ziyaret edip dua ve niyazlarda bulunurlar. Sonra da kurban adarlar. Ziyaretçilerin duası kabul edilir de çocukları doğarsa hem kurban keserler, hem de çocuklarına ad olarak oğlansa Haydar, kız ise Sultan adını verirler.”

R.39) “Bir adam hasta yatıyor. İki tane doktor geliyor ve biz bu hastayı iyi edeceğiz, diyorlar. Yattığı odaya giriyorlar ve hastaya neren ağrıyor diye soruyorlar. Adam bacaklarım diyor. Doktorlar ayak uçlarından başlayıp dizlerine kadar ovuyorlar. Adamın diz kapağına kadar ağrısı geçiveriyor. Sonra yine soruyorlar, şimdi neren ağrıyor, diye. Dizlerimden karnıma kadar ağrıyor deyince tekrar diz kapaklarından karnına kadar ovuşturuyorlar, adamın ağrısını geçiriyorlar. Sonra adam karnımdan başıma kadar ağrıyor diyor. Onlar da yine ovuşturuyorlar. Adam iyileşiyor. En sonunda adam, başım ağrıyor, deyince ovuyorlar. Tam o sırada adamın canı çıkıyor, ailesi öldü diye bağırıyor. Adam bağırıyor, ben ölmedim ağlamayın diyor. Ama tabii kimse ona inanmıyor. Doktorlar ölen adama, sen ölü yıkamasını seversin, yıka; sen tabuta koymasını seversin, koy;sen namaz kıldırmasını seversin, kıldır; sen kabre götürmesini seversin götür, diyorlar. Tam kabrin üstünü örterken adam bağırıyor, ben ölmedim, diye. Diğer adamlar da, sen ne ahmak adamsın, sen ölensin diyorlar.

Ölen adam soruyor, sizler kimlersiniz, diye. Doktorlar da diyorlar ki, biz senin iyi huylu melekleriniz. Seni kıyamete kadar eyliyeceğiz, diyorlar.”

R.40) “Yaklaşık üç ay kadar önce ölmüş olan dedemi geçenlerde rüyamda gördüm. Kısmet olmadığı için dedemin son nefesinde yanında bulunamamıştım. Dedem de son nefesinde beni sayıklamıştı.

Rüyamda dedemle tanımadığım sakallı bir amca benim yanıma geldiler. Dedem bana, ‘hadi Selami, seni götürmeye geldim, dedi. Ben “git dede, senin işin yok mu? Ben daha gencim, dedim. Bu sırada dedemin yanındaki o ihtiyar amca benim boğazıma sarılıverdi. Boğazımı onun ellerinden kurtarmaya çalışırken kendimi epeyi zorladım. O da sıkmaktan yorulmuş olacak ki, beni bıraktı ve dedeme, “ya Kadir Ağa, Sen deli misin? Bu daha genç, bırak da yaşasın” diyerek dedemi alıp gitti.

Büyüklerime bunu anlattığımda dedem seni çok severdi, son nefesinde seni istediği için seni yanında götürmek istemiş. İyi ki dedem seni götürmekten vazgeçmiş, yoksa başına kötü şeyler gelirdi, dediler.”

Derlenen metinlerle ilgili bilgiler:

R.1) a. Birsal Tahran.

- b. Ankara, 1939, ilkokul, ev hanımı.
- c. Olayı komşularından birinden duymuş.
- d. Ankara, 14.3.1982, Hakan Tahran.

R.2) a. Remzi Acar.

- b. Çanakkale, 1956, lise mezunu, tornacı.
- c. Olay 1960’larda, Çanakkale’nin Karacabey kasabası, Ahiler köyünde geçmiştir. Olayı anlatan bunu yakınlarından duymuş.
- d. 5.2.1982, Ankara, Muzaffer EVCİ.

R.3) a. Arife Yağmur.

- b. Amasya-Doğantepe, 78, Okuma-yazma yok, ev hanımı.
- c. Amasya-Doğantepe 1940-1945 yıllarında, Hanife Uzun “Kelkitli”
- d. Amasya, 03.Nisan.1982, Zafer YAĞMUR.

R.4) a. Belma Behice Kaya.

- b. Erzincan, 71, okur yazar, ev hanımı.
- c. Erzincan'da 1925-1926 yıllarında olayı bizzat yaşamış.
- d. Ankara, Nisan 1982, Erol Tamer Güçar.

R.5) a. Hüseyin Mertcan.

- b. Kızılcahamam, 78, okur yazar, rençber.
- c. Fehmi çavuştan bizzat on yıl kadar önce bir komşu evinde, Ankara'da dinlemiş.
- d. Ankara, 8.4.1997, Nevzat Gözaydın.

R.6) a. Yüksel Ersoy.

- b. Mucur, 1937, ilkokul, kuaför.
- c. Değişik zamanlarda babaannesinden birçok kez dinlemiş.
- d. Ankara, 23.5.1982, R.Yeşim Ersoy

R.7) a. Kazım AYDEMİR.

- b. Balâ, 1925, ilkokul, emekli memur.
- c. Derlenen bu anlatıyı kendisi nakletmiştir.
- d. Ankara / Dikmen, 3 Şubat 1982, Mesut Çetintaş.

R.8) a. Bahriye Metiner.

- b. İstanbul, 1917, ilkokul, ev hanımı.
- c. Kendi başından geçmiştir.
- d. Ankara / Emek, 20.4.1982, H. Mehmet Tanşu.

R.9) a. O. Faik Oran.

- b. Yozgat, 1908, yüksek okul, emekli memur.
- c. Arkadaşından 5-6 yıl önce dinlemiş.
- d. Ankara, 14.7.1985, Nevzat Gözaydın.

- R.10) a. N. Macit Kaymakçiođlu.
b. Rodos, 1934, yüksekokul, muhasebeci.
c. Bizzat kendi yaşamış
d. Ankara / Aşığı Ayrancı, 17.5.1982, R.Yeşim Ersoy

- R.11) a. Sevim Güçar.
b. Refahiye, 41, kız enstitüsü, ev hanımı.
c. Çocukluğunda, 1942'de, Urfa'da bizzat yaşamış.
d. Ankara, 12.3.1982, Erol Tamer Güçar.

- R.12) a. Mehmet Göker,
b.Tarsus, 1928, hukuk fakültesi mezunu, avukat.
c. Anlattığını, çocukluğunda, annesinden duymuş.
d. Ankara, 11 Mart 1982, Özgür Çimen.

- R.13) a. Fatma Erez.
b. Osman Köyü-Nallıhan, 50, tahsilsiz.
c. Kendi köyünde, 8 yaşındayken bizzat yaşamış.
d. Ankara, 10.8.1982, Perihan Demirbaş.

- R.14) a. Murat Balcı.
b. Ankara, 55, yüksekokul, emekli öğretmen.
c. Ankara-Yenimahalle'de kendi başından geçmiştir.
d. Ankara, 10.3.1982, Turgut Özdemir.

- R.15) a. Nezihe Akit.
b. Erzincan, 55, orta okul, ev hanımı.
c. Hastahane olayını 1952 yılında, annemden ve teyzemden bizzat duydum.
d. Ankara, Mart 1982, kaynak kişinin (yengem) evinde, Haydar Güçar.

- R.16) a. Seyit Biçer,
b.Konya / Yukarı Dere Köyü, 50 yaşlarında, ilkokul, taksi şoförü.
c. Dere köyünde yaşlı kadın ve erkeklerden çeşitli defalar duymuş.
d. Konya, 7.4.1982, Osman Köksal Pekcan.

- R.17) a. Celal Emre,
b. İstanbul, 70, idadi mezunu, belediyeden emekli.
c. İstanbul / Tophane'de 50 yıl kadar önce kendi tanık olmuş.
d. Ankara, 25.4.1985, R. Yeşim Ersoy.

- R.18) a. Leman Erkek.
b. Amasya, 47, ilkokul, ev hanımı.
c. 6 sene önce Amasya-Şamlar mezarlığında kendisi şahit oluyor.
d. Ankara, 25.3.1982, Pembe Arslan.

- R.19) a. İbrahim Akyüz
b. 1925, Trabzon / Of, ilkokul, müteahhit
c. Olay Trabzon / Of kazasında, 1940 yılında geçiyor; kendisi şahit oluyor.
d. Ankara, 27.1.1982, Pembe Arslan.
Katran Taşı: Cinlerin toplu halde buldukları yere verilen ad

- R.20) a. Mahmut Yüce,
b.Diyarbakır-Siverek, 35, ilkokul, şoför.
c. Köyünde birkaç yıl önce dinlemiş ebesinden.
d. Ankara, 8.2.1991, Hüseyin Çoker.

- R.21) a. Sabahat Altıparmak.
b. Ermenek, 47, orta okul, ev hanımı.
c. Anlattığı olayı teyzesinden duymuş.
d. Ankara, Nisan 1982, Nurten Aktuna (Koçhan).

- R.22) a. Düriye Gözgöz.
b. Tokat, 49, ev hanımı.
c. 1981'de Rize'de yaşamış.
d. Ankara, 26.3.1982, Elif Başarır.

- R.23) a. Hüseyin Bayraktar (İğneci)
b. Erzurum-Tahtakale, 1911, orta okul, Emekli memur.
c. Aksaray'da 1963 kendi başına gelmiş bir olay.
d. Aksaray, 2/9/1980, Uğur Akbulut.

- R.24) a. Mehmet Ali Polat.
b. Ankara, 1962, Yüksek okul öğrencisi.
c. Olay kaynak kişinin başından geçmiştir. (1979 yılında Kıbrıs'ta)
d. Ankara, 1.12.1981, Halim Ergun.

- R.25) a. Dursun Çankaya.
b. Erzincan, 78, ilkokul, emekli memur.
c. 1939 yılında bizzat tanık olmuş.
d. Ankara, derlemecinin akrabası kaynak kişinin evinde, 6 Nisan 1982, Sevim Güçar.

- R.26) a. Fatma Çetinçalı.
b. Kayseri-Merkez, 87, Okuma-yazma yok, ev hanımı.
c. Ayşe Kara'dan, 60-70 sene önce Kayseri'de duymuş.
d. Mersin, 03.Nisan.1982, Kadir Çetinçalı.

R.27) a. İbrahim Akyüz.

b. 1925, Trabzon / Of, ilkokul, müteahhit

c. Olay Trabzon / Of kazasında, 1947 senesinde geçiyor; kendisi şahit oluyor.

d. Ankara, 27.1.1982, Pembe Arslan.

R.28) a. İbrahim Akyüz.

b. 1925, Trabzon / Of, ilkokul, müteahhit

c. Olay Trabzon / Of kazasında, 1939 yılında annesinden duyuyor.

d. Ankara, 27.1.1982, Pembe Arslan.

R.29) a. Ömer TAŞÇI, Kara Ömer.

b. Kızılcıhamam/Ankara, 1924, İlkokul, çiftçi.

c. Ankara, bir arkadaşından duymuş.

d. Ankara, 6.8.1982, Nuriye Kayalı.

R.30) a. Ali Kılıç, (Uyuşuk Ali Ağa),

b. Amasya-Kaşka, 57, Okuma-yazma bilir, bakkal.

c. Amasya-Kaşka'da çocukluğunda, anasından dinlemiş.

d. Amasya, 03.Nisan.1982, Zafer Yağmur.

R.31) a. Sümer CENGİZ,

b. Ankara, 1947, Orta okul, ev hanımı

c. Gazi Osman Paşa'da, 1978, bir toplantıda anlatılırken dinlemiş.

d. Ankara, 19.4.1982, Birşat Akyazılı.

R.32) a. Recep Eren (Aparan)

b. Boyabat-Sinop, 1917, lise, memur.

c. Çorumlu bir arkadaşından 4-5 yıl önce dinlemiş.

d. Dikmen-Ankara, 14.3.1982, H. Mehmet Tanşu.

- R.33) a. Fatma Uçar.
b. Silifke, 1930, ilkokul, ev hanımı.
c. Silifke’de dedesinden çocukluğunda duymuş
d. Mersin, 27.2.1982, Havva Şimşek.

- R.34) a. Ayşe Aydın
b. Artvin, 50, okur yazar, ev hanımı
c. Adapazarı’nda, 1952’de, bizzat yaşamış
d. Ankara, 23.5,1982, Sibel Ertürk

- R.35) a. Ahmet Turhan (Koroğlu) Koroğlu
b. Dağcı köyü, Adana, 1903, okur yazar, çiftçi
c. Bu olayı yaşayan Ahmet Turhan’dan dinlemiştim, 1970’li yıllarda. Sonra o öldü. Ancak Şubat 1982’de olayı Bilenlerden tekrar dinledim, derleyici olarak.
d. Dağcı köyü-Adana, Şubat 1982, İdris Adil

- R.36) a. Müzeyyen Akatay
b. Niksar-Tokat, 45 yaşlarında, okumamış, ev hanımı
c. Olay üç ay kadar önce kendi başından geçmiş
d. Niksar-Tokat, 6.3.1982, Nuran Akatay

- R.37) a. Öznur Akalın
b. Bursa, 1938, lise, ev hanımı
c. Bursa’da Nermin Erol’dan dinlemiş. Nermin Erol aynı sokakta no:4’te oturuyor, yani olayın geçtiği evin bitişiğindeki komşusu. O da kiracısından öğrenmiş.
d. Ankara, 6.3.1982, İlknur Akalın.

- R.38) a. Ali Sevinç
b. Çankaya-Ankara, 1928, ilkokul, çiftçi
c. Sözü edilen türbeye hasta götürmüş, orada duymuş
d. Yakupabdal köyü-Çankaya/Ankara, 10.4.1982, Ahmet Balcı

- R.39) a. Akgül Özer
b. Konya, 1940, tahsilsiz, ev hanımı
c. Konya'da annesinden iki yıl kadar önce duymuş
d. Ankara, 12.5.1982, Abdullah Gülbay

- R.40) a. Selami Gümüş
b. Kızılcahamam-Ankara, 1963, ilkokul, işçi
c. Kaynak kişinin başından geçmiş
d. Hasköy-Ankara, 21.4.1982, Ahmet Balcı